Odborná studie

ENERGETICKÁ CHUDOBA V ÚSTECKÉM KRAJI

Zpracovatel: Energetické centrum Ústeckého kraje, příspěvková organizace

V Ústí nad Labem, leden 2026

Studie vznikla v rámci projektu Transformační centrum Ústeckého kraje (reg. číslo projektu CZ.10.02.01/00/22_002/0000053), který je financován z Operačního programu Spravedlivá transformace a je spolufinancován Evropskou unií.

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

Transformační centrum Ústeckého kraje

OBSAH

KAPITOLA 1: ÚVOD 1
KAPITOLA 2: MOTIVACE A CÍLE STUDIE 2
KAPITOLA 3: DEFINICE A INDIKÁTORY ENERGETICKÉ CHUDOBY 3
3.1 ENERGETICKÁ CHUDOBA 3
3.2 DEFINICE A INDIKÁTORY DOPRAVNÍ CHUDOBY 3
KAPITOLA 4: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POJMŮ 5
4.1 CO JE EU ETS 2 A EMISNÍ POVOLENKA? 5
4.2 SOCIÁLNĚ KLIMATICKÝ FOND (SKF) 5
4.3 MODERNIZAČNÍ FOND 6
4.4 PROJEKT ENERGETICKÉ CHUDOBY NA MAS ČESKÝ SEVER, Z.S. 6
4.5 ZRANITELNÁ DOMÁCNOST 7
4.6 DOPADY EU ETS 2 NA ZRANITELNÉ A OHROŽENÉ DOMÁCNOSTI 7
KAPITOLA 5: GEOGRAFICKÉ PŘÍČINY ENERGETICKÉ CHUDOBY V ÚSTECKÉM KRAJI V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY 9
5.1 KLIMATICKÉ PODMÍNKY NA ÚZEMÍ ÚSTECKÉHO KRAJE 9
KAPITOLA 6: SOCIOEKONOMICKÉ PŘÍČINY ENERGETICKÉ CHUDOBY V ÚSTECKÉM KRAJI V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY 15
6.1 VZDĚLANOST V ÚSTECKÉM KRAJI 15
6.2 EKONOMICKÁ AKTIVITA KRAJE 17
6.3 EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEL ÚK 18
6.4 ZRANITELNÉ DOMÁCNOSTI V ÚK 19
6.5 ZADLUŽENOST OBYVATEL ÚSTECKÉHO KRAJE 21
KAPITOLA 7: METODIKA KONSTRUKCE INDEXU ENERGETICKÉ CHUDOBY 24
KAPITOLA 8: DOPRAVNÍ CHUDOBA V KRAJI V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY 27
KAPITOLA 9: STRATEGIE KE ZMÍRNĚNÍ ENERGETICKÉ CHUDOBY 33
9.1 KRÁTKODOBÁ OPATŘENÍ KE ZMÍRNĚNÍ ENERGETICKÉ CHUDOBY 33
9.2 STŘEDNĚDOBÁ OPATŘENÍ KE ZMÍRNĚNÍ ENERGETICKÉ CHUDOBY 36

9.3 DLOUHODOBÁ OPATŘENÍ KE ZMÍRNĚNÍ ENERGETICKÉ CHUDOBY 39
KAPITOLA 10: ZÁVĚR 42
KAPITOLA 11: CITOVANÁ LITERATURA 43
KAPITOLA 12: SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK 45
KAPITOLA 13: SEZNAM PŘÍLOH 47
KAPITOLA 14: PŘÍLOHY 48

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ÚK	Ústecký kraj
EU ETS	Evropský systém emisního obchodování pro stacionární zařízení v sektoru energetiky, průmyslu, letectví a námořní přepravy
EU ETS 2	Evropský systém emisního obchodování pro sektor budov, dopravy a mikropodniků
RED II	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
SKF	Sociálně klimatický fond
OZE	obnovitelné zdroje energie
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČSÚ	Český statistický úřad
ORP	obec s rozšířenou působností
ÚP	Úřad práce
FVE	fotovoltaická elektrárna
VD	veřejná doprava
MAS	Místní akční skupina
CZT	Centrální zásobování teplem

Použitá data v této práci byla vybírána na co nejmenší dohledatelný územní celek, tak aby bylo možné nejpřesněji definovat danou situaci v Ústeckém kraji. Přihlédnuto bylo však i na anonymizaci dat, kde by data získaná na základní uzemní jednotku mohla ohrozit anonymitu daných domácností/osob.

Ústecký kraj pod lupou

Informace v infoboxu poskytují podrobnější pohled na problematiku energetické chudoby pohledem sociálních pracovnic ÚP z ÚK, které se na participativním workshopu Energetická chudoba v Ústeckém kraji, pořádaném Energetickým centrem Ústeckého kraje, podělily o své mnoholeté poznatky z praxe a tím pomohly lépe definovat a zacílit lokality, které jsou v kraji nejohroženější.

PODĚKOVÁNÍ

ABSTRAKT

Studie mapuje současný stav energetické a dopravní chudoby v Ústeckém kraji, identifikuje její hlavní příčiny a navrhuje možná krátkodobá, střednědobá a dlouhodobá opatření. Součástí studie je mapová vrstva, která vizualizuje míru energetické chudoby v obcích Ústeckého kraje. Mapa byla vytvořena jako podklad pro návrhy opatření cílené do nejzranitelnějších lokalit.

KLÍČOVÁ SLOVA

Energetická chudoba, Ústecký kraj, EU ETS 2, zranitelné domácnosti, index energetické chudoby, sociálně klimatický fond, dopravní chudoba

KAPITOLA 1: ÚVOD

Jedním z velkých témat dnešní doby, které rezonují společností je i pojem energetická chudoba. Toto téma je řešeno nejen v České republice, ale i na celoevropské úrovni. Se zvyšující se životní úrovní obyvatel stoupají nároky na spotřebu energií, a to ať už na vytápění, dopravu či spotřebiče v domácnosti, které nám zjednodušují každodenní činnosti. Nejen rostoucí spotřeba energií a jejich nárůst cen se promítají do výdajů všech domácností, které se pak mohou ocitnout ve finanční deprivaci a sklouznout následně do kategorie „energeticky chudých“. Nemusí se však jednat jen o ekonomicky slabší domácnosti, do této skupiny mohou sklouznout i domácnosti s vyššími příjmy, které například z důvodu odlehlosti nebo vlivem nepříznivých klimatických podmínek mohou začít pociťovat finanční tlak na zajištění nezbytných životních standardů.

KAPITOLA 2: MOTIVACE A CÍLE STUDIE

Podnětem pro vypracování studie Energetická chudoba na území Ústeckého kraje je především chystané zavedení EU ETS2, tedy zavedení emisních povolenek pro odvětví budov, silniční dopravy a ostatních průmyslových činností ještě nezahrnutých ve stávajícím ETS. Dodavatelé paliv do zmíněných sektorů by měli od roku 2027 vykazovat emisní povolenky za palivové toky, které uvedou do oběhu, tedy až ke spotřebiteli. Nákup povolenek, které budou dodavatelé kupovat aukční cestou, se může promítnout do cen paliv, které sami spotřebitelé nakoupí nebo do služeb, které využívají. *[5] Tento fakt může přispět k prohloubení energetické chudoby a značně snížit životní úroveň mnoha domácnostem v Ústeckém kraji.

Studie si klade za cíl v prvním kroku provést na základě dostupných dat analýzu současného stavu energetické a dopravní chudoby v Ústeckém kraji. Definovat příčiny energetické chudoby, vyhodnotit možné dopady a určit lokality postižené energetickou chudobou v sektorech budov a silniční dopravy. V druhém kroku by mělo dojít k predikci potenciálně ohrožených lokalit jak z hlediska dopravní, tak i energetické chudoby, kterých by se zavedení EU ETS2 mohlo nejvíce dotknout. Následně bude provedena komparace současného a predikovaného stavu. Na základě zjištěných dat bude navrhnuta strategie a opatření, které povedou ke zmírnění energetické chudoby na řešeném území s využitím stávajících dotačních fondů jako jsou například Sociálně klimatický fond nebo Modernizační fond.

KAPITOLA 3: DEFINICE A INDIKÁTORY ENERGETICKÉ CHUDOBY

3.1 Energetická chudoba

Energetická chudoba prozatím nemá v České republice jasně definovanou podobu. Níže jsou uvedeny návrhy, které by tento pojem mohly nejlépe charakterizovat:

1. **Energetickou chudobou** se rozumí nedostatečný přístup domácnosti k základním energetickým službám, které jsou základem důstojné životní úrovně a zdraví, včetně přiměřeného tepla, chlazení, osvětlení a energie pro napájení spotřebičů, v příslušném vnitrostátním kontextu, stávající sociální politice a dalších příslušných politikách. *[1]
2. Domácnost je považována za **energeticky chudou**, pokud domácnosti, po odečtení nákladů na bydlení, zbude méně než 1,5násobku životního minima, a zároveň vynakládá více než 10 % svého disponibilního příjmu na energetické služby (vytápění, osvětlení atd.) (Karásek, 2016).*[2]

V roce 2023 byla provedena studie pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí, ve které se uvádí, že se již v ČR v energetické chudobě nachází přibližně 1,3 milionů (13 %) obyvatel. Z toho by se podle studie mělo nacházet až 440 tisíc osob v extrémní chudobě. Těmto lidem po zaplacení všech nákladů na bydlení a energie zbyde na život méně peněz než 95 % obyvatel ČR. Studie pro vytvoření metodiky pracovala s těmito základními indikátory:

1. Domácnosti, které nemohou dostatečně vytápět byt
2. Domácnosti s dluhy na energiích
3. Domácnosti, které vynakládají na energie více jak 20 % ze svých příjmů

3.2 Definice a indikátory dopravní chudoby

Pojem „dopravní chudoba“ nemá zatím pevně stanovenou definici, a to ani na akademické půdě či v politice. Následující návrhy možného uchopení toho pojmu byly převzaty ze studií zabývající se danou problematikou.

1. **Chudobou v oblasti dopravy** se rozumí neschopnost nebo obtíže jednotlivců a domácností hradit náklady na soukromou nebo veřejnou dopravu nebo jejich nedostatečný či omezený přístup k dopravě potřebné pro jejich přístup k základním socioekonomickým službám a činnostem, s přihlédnutím k vnitrostátnímu a prostorovému kontextu. *[1]
2. **Dopravní chudoba** znamená nedostatek odpovídajících dopravních služeb nezbytných pro přístup k obecným socioekonomickým službám, nebo nemožnost uhradit tyto

přepravní služby. Propletené se sociální zranitelností, jako je nízký příjem, stáří nebo zdravotní postižení, tak i regionálním znevýhodněním. *[4]

Sad indikátorů, které by nejlépe pokryly danou problematiku, je napříč již provedenými studiemi několik, nicméně se ve směs všechny opírají o těchto pět základních indikátorů, které byly navržené Evropským parlamentem.

1. Žádná dopravní dostupnost (nedostatek dopravních možností nebo nízká frekvence)
2. Žádná dopravní dostupnost (například pro osoby se zdravotním postižením)
3. Nízká dopravní dostupnost (neschopnost pokrýt náklady na dopravu)
4. Příliš mnoho času stráveného cestováním (také označované jako časová chudoba)
5. Neadekvátní přepravní podmínky (dostupné přepravní možnosti jsou nebezpečné) *[4]

KAPITOLA 4: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V následujících odstavcích pro snadnější proniknutí do problematiky budou uvedené základní pojmy, se kterými se můžeme v oblasti energetické chudoby nejčastěji setkávat. Jedná se o stručný popis jednotlivých pojmů a legislativního pozadí.

4.1 Co je EU ETS 2 a emisní povolenka?

EU ETS 2 je systém obchodování s emisními povolenkami na vzniklé emise skleníkových plynů za uvolněné toky paliv z fosilních zdrojů (uhlí, plyn, ropa atd.) do sektoru budov, silniční dopravy a ostatních průmyslových činností, které nejsou zahrnuty do EU ETS. Systém vychází z požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, která byla v roce 2023 revidována a rozšířena o EU ETS 2. V platnost by měla vejít v roce 2027. Mimo EU ETS 2 by měly být sektory zemědělství, lesnictví, rybářství a armáda ČR. Těmto sektorům by měla být poskytnuta kompenzace za nákup paliva spadající do ETS 2 (např. nafta na čerpací stanici, protože tam dodavatel nemůže přesně určit, komu palivo půjde). Dále se pak nebude vztahovat na palivové toky jako je například odpad pro energetické účely, biopaliva splňující kritéria udržitelnosti dle RED II, Paliva dle směrnice o zdanění energetických produktů (rašelina, dřevní biomasa, dřevěné uhlí, biomethan). *[6]

Emisní povolenka je nástroj ke snižování emisí skleníkových plynů, ke kterému se Česká republika zavázala již v roce 1998 podepsáním Kjótského protokolu. *[7] Jedna emisní povolenka je ekvivalentem pro vznik 1 t CO_2, vzniklého při spalování fosilních paliv. Producenti emisí tak musí nakoupit a vykázat právě tolik povolenek, kolik vyprodukovali t CO_2 v daném roce. Zajišťování a vykazování emisí zajišťuje prováděcí nařízení Evropské komise 2018/2066/MRR. Cena jedné emisní povolenky bude dočasně zastropována na 45 €/t CO_2, je předpoklad, že s postupným snižováním počtu emisních povolenek se zvýší jejich cena. Právě tento finanční nástroj by měl emitenty motivovat k alokaci svých finančních prostředků do čistších technologií a energeticky úsporných opatření. *[6]

4.2 Sociálně klimatický fond (SKF)

Na základě zavedení EU ETS 2 z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 vznikl Sociálně klimatický fond, který by měl řešit sociální dopady na zranitelné domácnosti, uživatele dopravy a mikropodniky. Finanční prostředky do SKF budou přitékat z prodeje

emisních povolenek v rámci EU ETS 2. Rok 2026 bude předfinancován z prodeje povolenek EU ETS 1. Celkově by SKF měl disponovat 50 miliardami korun. Peníze by měly podpořit investice do renovací budov, využití OZE či komunitní energetiky, nízkoemisní nebo bezemisní veřejnou dopravu, vzdělávacích a poradenských služeb v oblasti úspor energií. SKF umožní také zajistit dočasnou podporu příjmu zranitelným skupinám, dokud se neprojeví energeticky úsporná opatření a investice. *[1]

4.3 Modernizační fond

Samosprávy, podniky, ale také i občané mohou získat subvenci z Modernizačního fondu, který je zřízen Evropskou komisí dle směrnice 2003/87/ES pro období 2021-2030. Aktuální odhadovaný objem finanční pomoci pro Českou republiku je pro dané období 500 miliard korun. Podpora by měla mířit na řadu energetických opatření jako jsou například energetické úspory budov, modernizace veřejného osvětlení, pořízení nízkoemisních nebo bezemisních prostředků pro veřejnou dopravu. Dále také na podporu a rozvoj OZE nebo modernizaci soustav zásobování tepelnou energií. *[8]

4.4 Projekt energetické chudoby na MAS Český sever, z.s.

Projekt "Energetická chudoba na MAS Český sever z.s.", financovaný z Operačního programu Spravedlivá transformace (výzvy č. 62/63/64 2024), se zaměřuje na osvětu a zájmové vzdělávání v oblasti energetické chudoby. Od září 2025 do prosince 2026 budou probíhat přednášky, informační kampaně a semináře zaměřené na seniory, středoškoláky a poskytovatele sociálních služeb. Cílem projektu je ukázat, že i s omezeným rozpočtem lze dosáhnout úspor energií pomocí jednoduchých opatření. Projekt nabídne přehled doporučených kroků, informace o výběru energeticky úsporného bydlení, možnostech sociální podpory, dluhového poradenství a dotačních příležitostech. Součástí aktivit je také vytvoření brožury "Jak se bránit energetické chudobě", příprava vzdělávacího programu pro střední školy a realizace osvětových akcí v komunitních centrech, klubech seniorů a domovech mládeže. Pro odbornou veřejnost bude uspořádán specializovaný seminář zaměřený na problematiku energetické chudoby v sociální práci.

4.5 Zranitelná domácnost

Zranitelnou domácností se rozumí domácnosti v energetické chudobě nebo domácnosti s nízkými příjmy a domácnosti s nižšími středními příjmy, které jsou významně postiženy cenovými dopady zařazení budov a silniční dopravy do oblasti působnosti směrnice 2003/87/ES. *[1]

Definice zranitelnosti v rámci SKF se neomezuje pouze na nejchudší skupinu obyvatel, ale zahrnuje i ty, kteří jsou výrazně zasaženi a nemají prostředky na přizpůsobení se zvýšeným nákladům cen paliv a energií. *[9]

Mezi zranitelné domácnosti se ve studiích zaměřené na energetickou chudobu nejčastěji řadí domácnosti samoživitelů, osamělých seniorů a rodiny s malými dětmi. Na jaře roku 2021, tj. ještě před vypuknutím aktuální energetické krize, bylo v České republice v energetické chudobě celkem přibližně 900 000 lidí, tedy 8,7 % populace, žijících v přibližně 500 000 domácnostech. Skoro polovina ze všech lidí v energetické chudobě byly osoby v rodinách s dětmi. *[19]

Ústecký kraj pod lupou

Skupiny obyvatel v ÚK, které jsou ohroženy ECH

- Senioři, především osamocení
- Samoživitelé
- Nezaměstnaní
- Lidé žijící v nájemních bytech

4.6 Dopady EU ETS 2 na zranitelné a ohrožené domácnosti

Zavedení EU ETS 2 se ve zranitelných a ohrožených domácnostech může projevit následovně:

- Rostoucí dluhy na energiích
- Nemožnost dostatečně vytápět bydlení *[3]

- Nemožnost nebo omezení přístupu k základním socioekonomickým službám či činnostem *[1]
- Znemožnění koupě nového dopravního prostředku
- Znemožnění nebo ztížení provozuschopnosti vlastního dopravního prostředku *[10]

Ústecký kraj pod lupou

Nejčastější problémy zranitelných domácností:

- Dluhy na energiích
- Nemožnost dostatečně vytápět obydlí
- Nevědomost o energeticky úsporných opatřeních
- Nevědomost o dotačních programech
- Negramotnost, omezená intelektuální kapacita tuto oblast řešit, nebo nezájem
- Nevlastnění PC, chytrých telefonů, internet (nemohou si informace zjistit)
- Nemožnost provést energeticky úsporná opatření, protože nejsou majitelé bytů
- Nemožnost provést energeticky úsporná opatření, protože jejich domácnost se nachází v památkové zóně
- Nedostatek financí na spolufinancování „Zelené dotace“
- Nesplnění všech podmínek pro získání „Zelené dotace“
- Mnoho lidí se bojí/stydí říct o pomoc

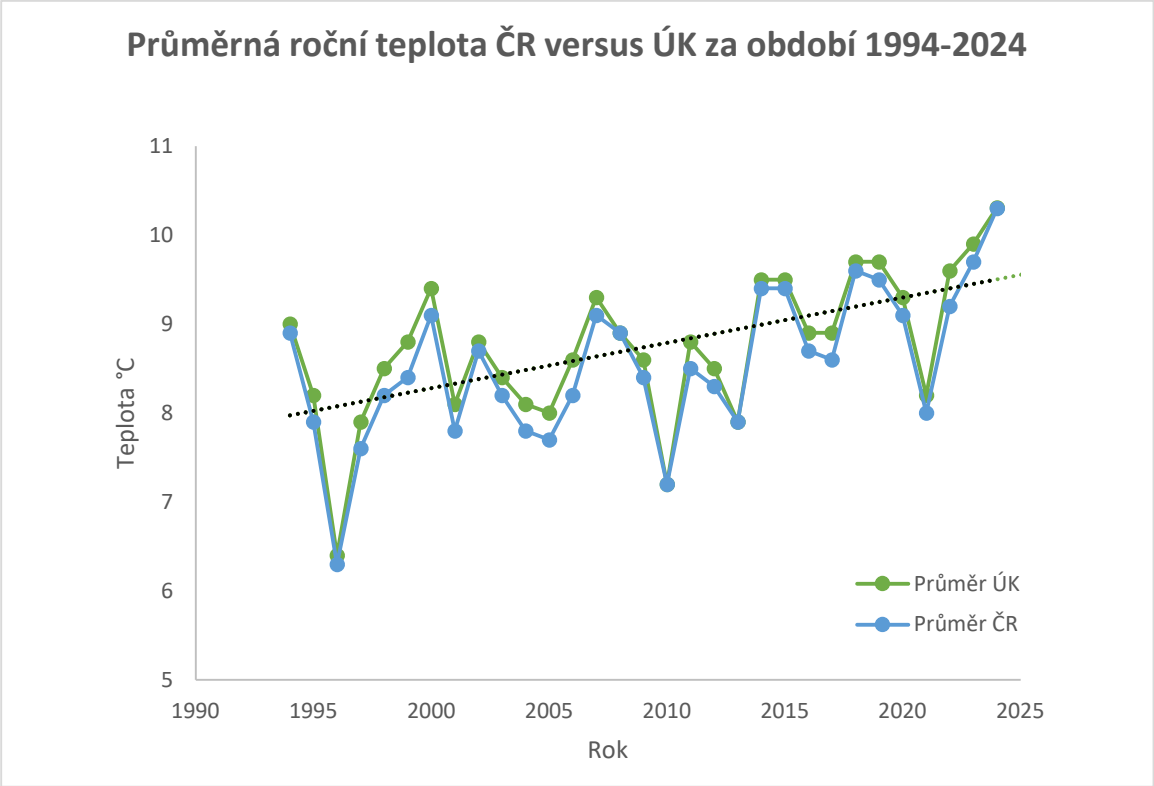
KAPITOLA 5: GEOGRAFICKÉ PŘÍČINY ENERGETICKÉ CHUDOBY V ÚSTECKÉM KRAJI V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY

Ústecký kraj se nachází na severozápadě Čech, z této strany je lemován Krušnými horami. Díky geologickému podloží bohatému na různorodé nerostné suroviny se zde již v historických dobách konala intenzivní těžba, například železných rud, nerudných surovin a následně i těžba hnědého uhlí pro energetické účely. Mnoho z těchto lokalit se nachází odlehleji od okresních center. Ve své době to byla bohatá města plná lidí, kteří v dolech pracovali, například Cínovec, Hora sv. Kateřiny nebo Měděnec. S koncem těžby zde mnoho lidí přišlo o živobytí a museli se přestěhovat za prací jinam, ale mnozí z těch, co zde zůstali, se ocitli v chudobě, díky odlehlosti lokality a malou nabídkou pracovních příležitostí v daném místě.

Ústecký kraj se rozkládá na území o výměře 5 335 km^2, nejníže položeným bodem je zde hladina řeky Labe u Hřenska 115 m n. m. a naopak nejvyšší bod se nachází na hranici s Karlovarským krajem, a to Háj pod Klínovcem s nadmořskou výškou 1 231,27 m. Rozmanitost v území není jen ve výškovém terénu, ale také v hospodářském rozložení kraje, kdy se lesy rozkládají na 31 % území a zemědělská půda zabírá 51 % celkové rozlohy, převážně v níže položených oblastech jako například Litoměřicko a Lounsko. Dále je v území, narozdíl od zbytku ČR, značná stopa, kterou zde vytvořila energetika a těžba uhlí 1,4 %. Pro srovnání zde energetika a těžba zabírá přibližně 9krát větší plochu než ve zbytku České republiky. Ke kalkulaci ploch byla využita data ZABAGED - katalog objektů, konkrétně areály elektráren a areály povrchové těžby – uhelné lomy. Významně zastoupen je zde také průmysl, a to od chemického až po sklářský. Nejnižší hospodářská aktivita se nachází v pásu Krušných hor, který je řídce osídlen. Nejperifernější lokalita kraje se nachází na severu území a je nazývána Šluknovský výběžek. Tato část je atypická svou odlehlostí a omezenou dostupností krajských center. *12

5.1 Klimatické podmínky na území Ústeckého kraje

Ústecký kraj leží v různorodém spektru klimatických oblastí, od chladných až po teplé regiony. Průměrná roční teplota za posledních třicet let pro Ústecký kraj dosahuje hodnoty 8,7 °C. Jak lze pozorovat na grafu 1., celostátní teplotní průměr za stejné období je jen o 0,2 nižší. Musíme však brát na zřetel, že jde o pouhý průměr ročních teplot na celém území Ústeckého kraje. V různých částech území se klimatické podmínky značně liší a díky tomuto faktu jsou některé domácnosti znevýhodněné, protože s narůstajícím počtem otopných dnů a nižšími venkovními teplotami se jim zvyšují energetické náklady domácností.

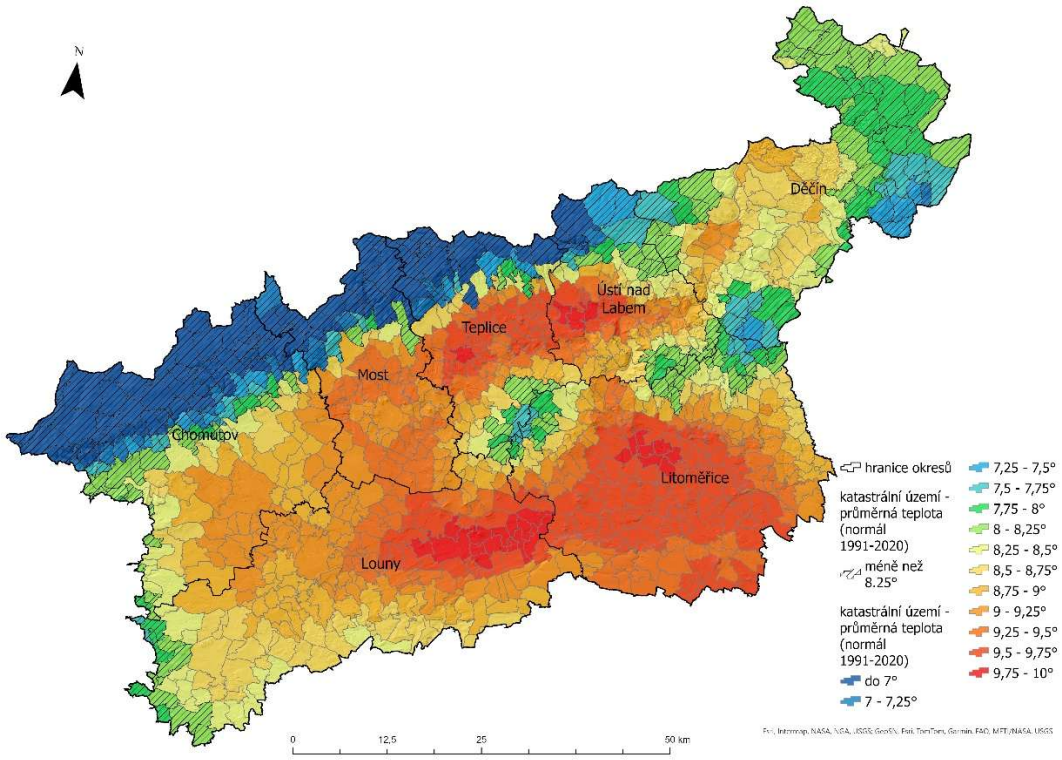

Graf 1.: Průměrná roční teplota ČR versus ÚK za období 1994-2024. Zdroj: ČHMÚ

Pro přesnější definici průměrných teplot na území Ústeckého kraje byla provedena podrobnější analýza. Hodnoty byly odvozeny z dat ČHMÚ – průměrná roční teplota vzduchu za období 1991-2020. K odvození byl využit nástroj Zonal Statistics as Table dostupný v rámci extenze Spatial Analyst v programu ArcGIS Pro 3.3.0. Nástroj umožňuje výpočet hodnot rastru uvnitř oblastí definovaných jinou vrstvou (katastrální území). Na obrázku 1. lze tedy detailněji rozeznat teplé klimatické oblasti od těch chladnějších, tedy ty, kde mají domácnosti vyšší náklady na vytápění a ohřev teplé vody. V nejchladnějších oblastech, tedy v oblastech do 7 °C, žije 19 286 obyvatel ve více jak 7 871 domácnostech. Chladné oblasti od 7 do 7,25 °C trvale obývá 1 365 osob ve více jak 272 domácnostech a v obcích, kde průměrné teploty dosahují od 7,25 °C do 7,5 °C, žije 14 606 lidí ve více jak 5 957 domácnostech. Celkem se tedy na území Ústeckého kraje nachází v 85 energeticky náročnějších obcích více jak 14 100 domácností, ve kterých trvale žije 35 257 osob.

Chladná klimatická oblast	Počet osob	Počet domácností	Počet obcí
do 7 °C	19 286	více jak 7 871	52
od 7 do 7,25 °C	1 365	více jak 272	13
od 7,25 °C do 7,5 °C	14 606	více jak 5 957	20
Celkem	35 257	více jak 14 100	85

Tabulka 1.: Počty osob, domácností a obcí v chladných klimatických podmínkách na území Ústeckého kraje. Zdroj: ČHMÚ, vypracoval ECUK

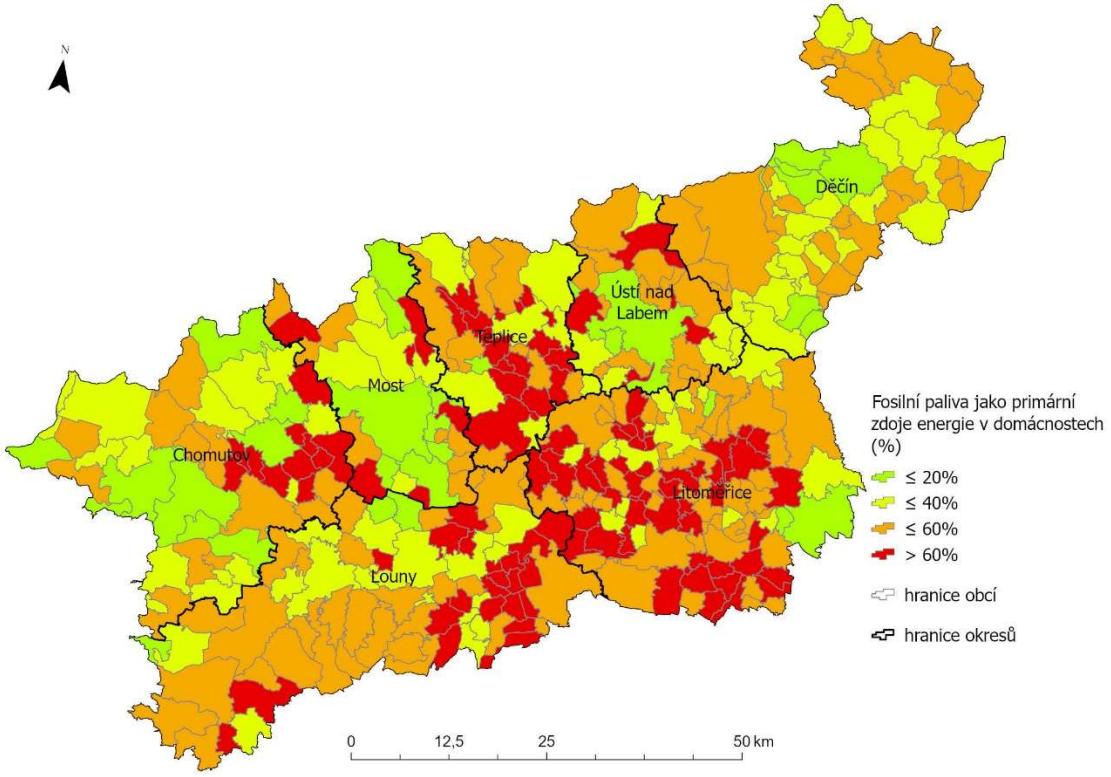

Obrázek 1.: Průměrné teploty v rámci katastrálních území v Ústeckém kraji. Zdroj: ČHMÚ, vypracoval ECUK

Ve výši nákladů na vytápění hraje velkou roli nejen klimatická oblast, ale také primární zdroj vytápění domácnosti. Se zavedením EU ETS 2 budou nejvíce ohroženy energetickou chudobou domácnosti, které jako hlavní zdroj vytápění používají hnědé uhlí, koks, uhelné brikety, lehké topné oleje, naftu a zemní plyn.

Ukazatel	Hodnota
Počet obcí, kde alespoň 60 % obyvatel volí jako zdroj vytápění fosilní palivo	104
Počet obcí, kde alespoň 40 % a nanejvýš 59,9 % obyvatel volí jako zdroj vytápění fosilní palivo	134
Počet obcí, kde alespoň 20 % a nanejvýš 39,9 % obyvatel volí jako zdroj vytápění fosilní palivo	86
Počet obcí, kde méně než 20 % obyvatel volí jako zdroj vytápění fosilní palivo	30

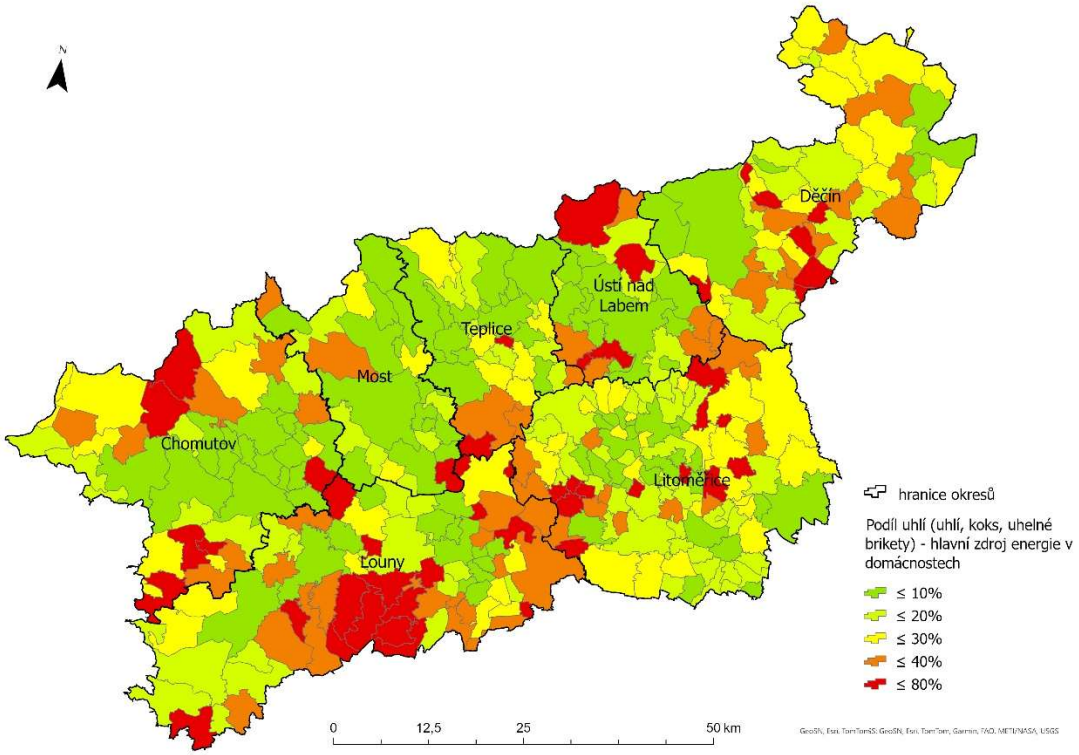
Tabulka 2.: Hlavní zdroj energie pro domácnosti v ÚK napříč obcemi. Zdroj: SLDB 21, vypracoval ECUK

Obrázek 2.: Podíl fosilních paliv podle hlavního zdroje energie pro domácnost, vyjma CZT. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Od roku 2033 by měla být pozastavena veškerá těžba uhlí v ČR. Z tohoto důvodu je v následující mapě zobrazeno procentuální zastoupení domácností, které jsou na tomto typu paliva v současné době závislé. Zejména se jedná o domácnosti, které jako palivo pro hlavní

zdroj vytápění vyžívají černé uhlí, hnědé uhlí, koks a uhelné brikety, vyjma domácností napojených na centrální zásobování teplem. V těchto domácnostech bude muset dojít do roku 2033 k výměně zdroje vytápění, což může být pro mnohé velkou finanční zátěží, která může být pro tyto domácnosti nerealizovatelná. Neblahým dopadem by pak mohl nastat stav, kdy lidé budou ve svých starých kotlech na uhlí pálit odpad a tím by se radikálně zhoršila lokální kvalita ovzduší.

Obrázek 3.: Podíl vytápění uhlím a uhelnými produkty podle hlavního zdroje energie pro domácnost, vyjma CZT. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Ústecký kraj pod lupou

Příběhy z praxe:

„Normativní náklady na bydlení jsou na vesnici nižší než ve velkých městech, i když tam lidé mohou mít větší náklady na energie a dopravu způsobenou odlehlostí lokality nebo klimatickým regionem.“

KAPITOLA 6: SOCIOEKONOMICKÉ PŘÍČINY ENERGETICKÉ CHUDOBY V ÚSTECKÉM KRAJI V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY

Ústecký kraj je v mnoha ohledech od ostatních krajů specifický, proto zde není výhodné používat všeobecný celostátní průměr, se kterým pracují dosavadní studie na dané téma. Ekonomické příčiny energetické chudoby v Ústeckém kraji mohou mít jak historické kořeny z dob osídlování sudetského pohraničí, zaměření regionu na těžbu nerostných surovin a těžký průmysl, tak i v dnešním fenoménu nazývaném „obchod s chudobou“. Tyto faktory ovlivňují skladbu obyvatel, jejich stupeň vzdělání, úspěšnost na měnícím se pracovním trhu s vyššími požadavky na vzdělání, vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti a počet zadlužených domácností.

V roce 2023 žilo v Ústeckém kraji 811 169 obyvatel. Hustota obyvatel dosahuje na 151,93 obyvatel/km^2 a je vyšší než celostátní průměr (138,2 obyvatel/km^2). *[12] V ekonomicky aktivní skupině, tedy osoby ve věku 15–64 let, se nachází 64 % obyvatel Ústeckého kraje. Druhou nejpočetnější skupinou jsou senioři a za nimi děti do 14 let.

	Ústecký kraj	% podíl	Česká republika	% podíl
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	125 649	15	1 727 758	16
Počet obyvatel ve věku 15–64 let	518 141	64	6 935 475	64
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	167 379	21	2 237 322	20
Celkem	811 169	100	10 900 555	100

Tabulka 3.: Počet obyvatel v Ústeckém kraji dle věkové kategorie pro rok 2023. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

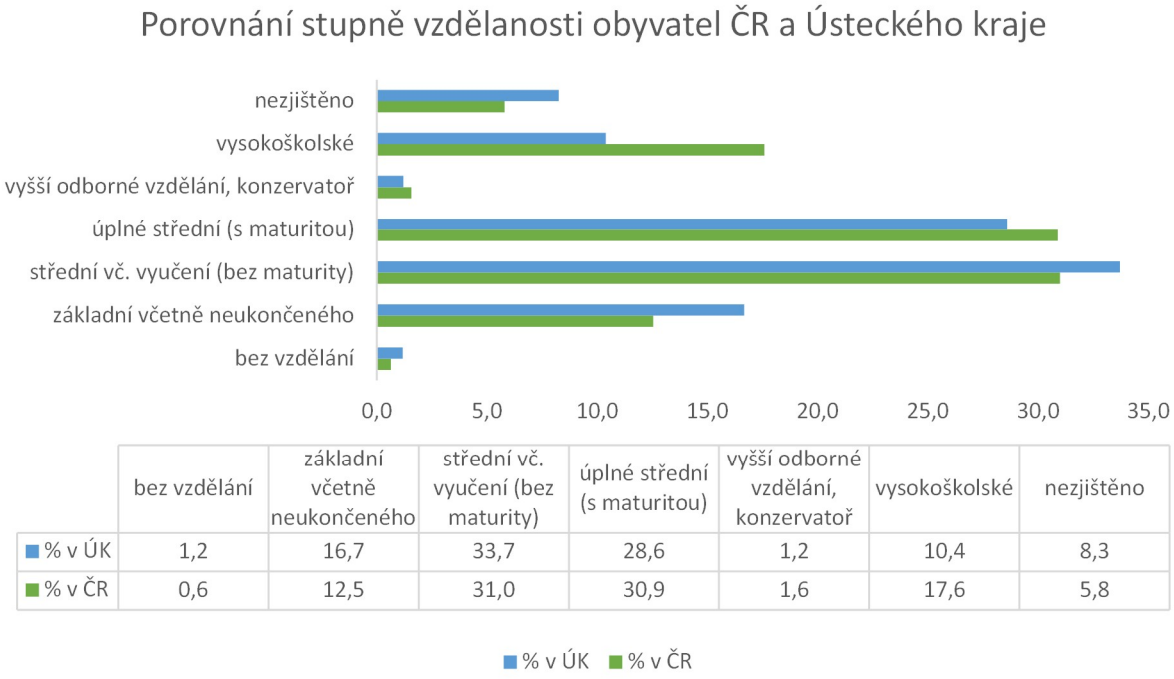
6.1 Vzdělanost v Ústeckém kraji

Vzdělanost obyvatel ve většině případů úzce souvisí s jejich následující ekonomickou aktivitou, potažmo i s mírou energetické chudoby. Stupeň vzdělání zásadním dílem přispívá k uplatnění se na trhu práce. Někteří lidé bez vzdělání nebo s nízkým stupněm vzdělání mohou mít problém se na trhu práce uplatnit například z těchto důvodů:

- Negramotnost
- Neschopnost vyhledávat a zpracovávat informace (nabídky práce, informace o potenciálním zaměstnavateli)
- Počítačová negramotnost
- Nemožnost přístupu k technologiím (PC, internet)
- Neschopnost sepsat strukturovaný životopis

Výše zmíněné důvody mohou být silným faktorem, které nejen ovlivňují jejich schopnost sehnat si vhodné zaměstnání a tím i stabilní příjem, ale také staví překážky v možnosti energetických úspor. Tito lidé často žijí ze dne na den a řeší spíše existenční problémy typu „mám na zaplacení nájmu“, „mám dostatek peněz na jídlo“ atd. Úspory za energie se dostávají do pozadí. V dané chvíli to pro ně není priorita. Mnoho z nich ani nemá možnost o úsporných opatřeních rozhodovat, protože žijí v pronájmech, kde o těchto věcech rozhoduje majitel nemovitosti, pro kterého by byla investice do zateplení či pořízení FVE apod. zbytečný náklad. Také zde chybí osvěta, která by pomohla této skupině obyvatel s poskytnutím informací o možnostech, které by vedly ke snížení nákladů za energie. Nutno ovšem dodat, že nedostatek informací není problém jen této skupiny, ale také například seniorů i ostatních domácností, které se dostaly nebo směřují k energetické chudobě.

Na území Ústeckého kraje je podle dat ze Sčítání lidu, domů a bytů 2021 všeobecná vzdělanost obyvatel nižší než celostátní průměr. Pokud porovnáme, některá data z tab.6., vidíme, že v ÚK dominuje typ středního vzdělání bez maturity, zatímco v celé ČR je to úplné střední vzdělání s maturitou. Je zde také značně nadprůměrná hodnota osob, které mají pouze základní stupeň vzdělání nebo jen dokončený 1. stupeň ZŠ. Počet osob s tímto typem vzdělání je na území kraje 110 309, z toho nejvíce těchto lidí žije v Chomutově (11 389) a v Mostě (10 864). Bez vzdělání, tedy bez ukončeného 1. stupně ZŠ, žije v kraji celkem 7 794 osob, což je jednou tolik než celostátní průměr. Nejpočetnější skupina obyvatel bez vzdělání žije v krajském městě a čítá 933 osob, dále následuje Most (877) a Teplice (870). Podrobnější data z jednotlivých ORP obsahuje Tab. 1.3. a 1.4.

	bez vzdělání	základní včetně neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou)	vyšší odborné vzdělání, konzervatoř	vysokoškolské	nezjištěno
% v ÚK	1,2	16,7	33,7	28,6	1,2	10,4	8,3
% v ČR	0,6	12,5	31,0	30,9	1,6	17,6	5,8

Tabulka 4.: Porovnání stupně vzdělanosti obyvatel ČR a Ústeckého kraje. Zdroj: SLDB 2021, vypracoval ECUK

6.2 Ekonomická aktivita kraje

V roce 2023 se kraj podílel na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice 5,8 % s částkou 515 592 Kč na obyvatele. Mezi kraji je na dvanácté pozici. K nejvýznamnějším zaměstnavatelům Ústeckého kraje patří Severočeské doly a.s., ČEZ Distribuce, a.s., ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. a Krajská zdravotní, a.s.*[12] Ekonomickou aktivitu kraje ovlivňuje ekonomická aktivita jejich obyvatel. Přestože na území žije 518 141 obyvatel v kategorii ekonomicky aktivních, v roce 2023 bylo zaměstnáno 71 % obyvatel, dlouhodobě nezaměstnaných bylo 6 %, zbylá procenta náleží studentům a osobám s nezjištěnými údaji. Míra nezaměstnanosti a sociálně vyloučené osoby zde přispívají k nejvyšší kriminalitě v ČR, kdy počet registrovaných trestných činů dosáhl hodnoty 19,8 na tisíc obyvatel. *[14] Bohužel kromě zvýšené kriminality Ústecký kraj bojuje i s drogovou závislostí, především na metamfetaminu. Podle analýzy odpadních vod, kterou zveřejnila Agentura Evropské unie pro drogy (EUDA), se Ústí nad Labem umístilo na první příčce evropských měst v užívání pervitinu. Průměrně zde v odpadních vodách končí až 600 mg metamfetaminu na tisíc obyvatel denně. *[16]

6.3 Ekonomická aktivita obyvatel ÚK

Díky mnoha vlivům je obecná nezaměstnanost v kraji druhá nejvyšší v ČR, kdy v roce 2023 dosáhla na 4 %. *[11] Pokud porovnáme počet obyvatel v ekonomicky aktivní skupině s počtem evidovaných uchazečů o zaměstnání, zjistíme, že každý 16. obyvatel Ústeckého kraje shání zaměstnání, zatímco jen každý 25. obyvatel ČR je bez práce.

	Obecná míra nezaměstnanosti (%)	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Zaměstnaní (tis. osob)	Nezaměstnaní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)
Česko	2,6	8 665,6	5 194,8	3 470,8	5 060,8	134	59,9
Kraj Vysočina	1,5	417,9	248,6	169,3	244,9	3,7	59,5
Středočeský kraj	1,7	1 122,0	680,8	441,2	669,3	11,6	60,7
Jihočeský kraj	1,7	532,3	307,6	224,7	302,3	5,3	57,8
Pardubický kraj	1,9	427,4	251,4	176	246,6	4,8	58,8
Hlavní město Praha	2,1	1 042,9	686,6	356,3	672,5	14,1	65,8
Plzeňský kraj	2,1	488,4	291,5	196,9	285,6	6	59,7
Zlínský kraj	2,3	479,2	280,6	198,6	274,2	6,4	58,6
Jihomoravský kraj	2,5	973,2	580,5	392,7	565,8	14,7	59,6
Olomoucký kraj	2,8	513,4	301,4	212,1	293,1	8,3	58,7
Královéhradecký kraj	3,2	449,7	262,5	187,2	254	8,4	58,4
Liberecký kraj	3,3	362,6	207,6	155	200,7	6,9	57,3
Moravskoslezský kraj	3,9	984,4	565,8	418,6	543,7	22,1	57,5
Ústecký kraj	4	638,9	383,5	255,4	368	15,5	60
Karlovarský kraj	4,3	233,2	146,4	86,8	140,2	6,2	62,8

Tabulka 5.: Obecná míra nezaměstnanosti dle krajů pro rok 2023. Zdroj: ČSÚ

6.4 Zranitelné domácnosti v ÚK

Mezi skupiny ohrožené energetickou chudobou patří tzv. „domácnosti samoživitelů". Jedná se o neúplné rodiny, kde v čele domácnosti je jen jeden z rodičů. Tedy i příjem do rodinného rozpočtu přináší jen jedna ekonomicky aktivní osoba místo dvou. Tyto domácnosti bezesporu trpí větší finanční deprivací než domácnosti úplné. Celorepublikově se počet domácností jen s jedním rodičem pohybuje kolem 11 %, z čehož téměř 29 % samoživitelů je postaveno mimo pracovní sílu, a tedy nejsou ekonomicky aktivní. Zde mohou být zahrnuty i osoby na rodičovské dovolené a studenti. Dalo by se tedy říci, že již teď se v energetické chudobě v ČR nachází 147 491 domácností samoživitelů. [*17]

V Ústeckém kraji je situace v některých ORP oproti zbytku ČR horší. V ORP Most je počet domácností samoživitelů o 2 % vyšší nad celorepublikovým průměrem, ale zároveň zde není nejvyšší podíl domácností mimo pracovní sílu. Nejvíce samoživitelů postavených mimo pracovní sílu se nachází v ORP Roudnice nad Labem, kde je až 30 % domácností již v energetické chudobě. Celkově se na území Ústeckého kraje nachází již 11 595 samoživitelů v energetické chudobě. [*17]

ORP	Počet hospodařících domácností	Počet domácností samoživitelů	Počet domácností samoživitelů v %	Mimo pracovní sílu v %
ČR	4 545 489	508 590	11,2	28,8
Bílina	9 270	1 154	12,4	28,3
Děčín	35 162	3 851	11,0	27,6
Chomutov	37 919	4 525	11,9	25,9
Kadaň	20 023	2 223	11,1	24,6
Litoměřice	26 307	2 987	11,4	27,1
Litvínov	17 345	2 048	11,8	24,6
Louny	19 660	2 190	11,1	29,2
Lovosice	12 240	1 345	11,0	29,1
Most	34 982	4 586	13,1	25,5
Podbořany	7 001	745	10,6	29,9
Roudnice nad Labem	14 211	1 579	11,1	30,0
Rumburk	14 334	1 685	11,8	29,2
Teplice	50 834	5 567	11,0	27,1
Ústí nad Labem	56 328	6 561	11,6	24,4
Varnsdorf	9 153	1 087	11,9	27,5
Žatec	12536	1428	11,4	26,2

Tabulka 6.: Počet domácností samoživitelů v jednotlivých ORP v ÚK v roce 2023. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Mezi další zranitelné domácnosti se řadí domácnosti, které žijí v nájemním bydlení. Pokud majitel bytu nemá zájem investovat do energeticky úsporných opatření, mají nájemci svázané ruce a se situací, ač by i chtěli, nic nezmůžou. V Ústeckém kraji žije v pronajatém bytě více obyvatel ve srovnání s republikovým průměrem. Nejvíce pronajatých bytů na počet obydlených bytů se nachází v okrese Chomutov, poté Děčín, Most a Ústí nad Labem.

Území	Obydlené byty	Nájemní bydlení	v %
ČR	4 480 139	890 802	19,9
Děčín	54 644	13 042	23,9
Chomutov	54 187	13 032	24,1
Litoměřice	48 574	7 759	16
Louny	36 685	6 640	18,1
Most	49 530	11 632	23,5
Teplice	57 008	12 978	22,8
Ústí nad Labem	52 657	12 192	23,2
Celkem v ÚK	353 285	77 275	21,9

Tabulka 7.: Počet domácností v nájemním bydlení v jednotlivých OKR v ÚK v roce 2023. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Skupina nepracujících důchodců se také řadí mezi zranitelné domácnosti, a to především pokud žijí sami. Pro výpočet osamělých osob nebylo možné sehnat validní data na obec, proto byla tato skupina vyhodnocena jen jako počet nepracujících důchodců, tedy osob pobírající starobní, invalidní důchod, popř. jiný druh důchodu, a to bez souběhu s ekonomickou aktivitou, která by zvýšila příjem domácnosti. Není zde tedy zahrnutý faktor, zda nepracující důchodce žije v domácnosti s jinou osobou, která se podílí na nákladech na domácnost.

V Ústeckém kraji v 88 obcích žije více jak 25 % obyvatel, kteří pobírají důchod a nemají jinou ekonomickou aktivitu. Obce s nejvyšším podílem nepracujících důchodců jsou Doubice, Janov, Nová Ves. Nejnižší podíl je naopak v obcích Bělušice, Všehrdy a Záluží. Podrobnější popis situace v jednotlivých obcích v Ústeckém kraji je uveden v tab. 1.7.

Ústecký kraj pod lupou

Příběhy z praxe:

„Mnoho převážně seniorů, se bojí/stydí říct o pomoc, celý život pracovali, vše řádně platili a najednou jim spadl příjem nebo se zvýšily náklady a oni teď nejsou schopni to uplatit. Raději pak vytápí jen jednu místnost, než aby si řekli o pomoc.“

Do kategorie zranitelné domácnosti bychom mohli vložit také domácnosti, které žijí v domech, které byly postaveny před rokem 1980 a za celou dobu jejich užívání zde neproběhla významnější rekonstrukce, která by přispěla ke snížení energetické náročnosti budovy. V těchto obydlích chybí zateplení, přiléhající okna a často je zde neefektivní a zastaralý zdroj vytápění. To vše přináší větší nároky na vytápění a tím pádem i vyšší náklady.

Ukazatel	Hodnota
Domy v ÚK starší více jak 45 let bez významnější rekonstrukce v %	40,7
Počet obcí, kde je více jak 60 % zástavby starší 45 let	144
Počet obcí, kde je více jak 70 % zástavby starší 45 let	24
Počet obcí, kde je více jak 80 % zástavby starší 45 let	2

Tabulka 8.: Procentuální podíl bytového fondu s datem výstavby před rokem 1980. Zdroj: SLDB 2021, vypracoval ECUK

6.5 Zadluženost obyvatel Ústeckého kraje

Z dat Exekutorské komory České republiky vyplívá, že se v roce 2024 skoro každý osmnáctý občan ČR potýká s exekucí. V Ústeckém kraji je situace podstatně žalostnější. V exekuci se zde nachází každý devátý člověk. Nejpalčivější je situace v ORP Bílina, kde se s exekucí potýká každý šestý obyvatel. Nejlépe je na tom ORP Roudnice nad Labem, která kopíruje celostátní průměr. V ORP Ústí nad Labem průměrný počet exekucí na jednu osobu dosahuje nejvyšší skóre a to téměř 8. Situaci na území ÚK v jednotlivých ORP nejlépe vystihuje Tab.5. nebo graf 1.1.

	Česká republika	Ústecký kraj
Počet osob v exekuci	601 952	87 437
Počet exekucí	3 307 763	530 799
Průměrný počet exekucí na osobu	5,5	6,1
Každý x-tý obyvatel má exekuci	17,5	9,3

Tabulka 9.: Počet exekucí v roce 2024. Zdroj: Exekutorská komora ČR

Podle studie Indexu prosperity regionů jsou lidé v Ústeckém kraji nejzadluženější ze všech 14 krajů v ČR. Jednotlivá ORP kraje se v žebříčku zadluženosti pohybují nelichotivě až ve třetí třetině.

ORP	Celkové umístění z 206 ORP v ČR	Průměrně každý x-tý obyvatel má exekuci
Roudnice nad Labem	144	19
Lovosice	160	16
Litoměřice	166	15
Louny	177	12
Podbořany	179	12
Děčín	188	11
Žatec	191	10
Varnsdorf	193	9
Kadaň	195	9
Teplice	197	9
Ústí nad Labem	199	8
Rumburk	200	8
Chomutov	201	8
Litvínov	202	8
Most	205	7
Bílina	206	6

Tabulka 10.: Průměrný počet exekucí na osobu v roce 2024 v porovnání s umístěním v Indexu prosperity regionů. Zdroj: Exekutorská komora ČR, DFMG

Počet seniorů pobírající starobní důchod s exekuční srážkou na území Ústeckého kraje byl v prosinci 2023 podle dat České sociální správy a zabezpečení 3 671.

Situace v oblasti osobních bankrotů je na území Ústeckého kraje z dlouhodobého hlediska jedna z nejhorších v ČR. Podle analýzy CRIF (Czech Credit Bureau) došlo v roce 2024 celorepublikově k nárustu osobních bankrotů o 7 % oproti roku 2023, v Ústeckém kraji byl nárůst dvojnásobný, tedy o 14 %. Zde na každých 10 tisíc obyvatel starších 14 let připadá 28 osobních bankrotů. Celkem bylo v roce 2024 podáno v ČR 13 751 osobních bankrotů a z toho 1934 jich bylo na území ÚK. [*15]

KAPITOLA 7: METODIKA KONSTRUKCE INDEXU ENERGETICKÉ CHUDOBY

Pro konstrukci Indexu energetické chudoby byly jednotlivým faktorům přiřazeny body viz. tabulka 11. Pro každou obec byly jednotlivé body sečteny. Následně byly obce rozděleny do tří kategorií, kde rozmezí 0–3 nepředstavuje pro většinu domácností v obci významné riziko ohrožení energetickou chudobou, 4–6 bodů naznačuje, že by zde mohlo nastat reálné riziko ohrožení většího počtu domácností energetickou chudobou, a kategorie 7–10 bodů vykazuje silné riziko energetické chudoby pro zranitelné domácnosti v obci.

Do vyhodnocení vstupují tyto faktory:

- Index sociálního vyloučení (ISV).
- Podíl domů postavených před rokem 1980 (dle SLDB2021).
- Podíl fosilních paliv jako hlavního zdroje energie v domácnostech, vyjma CZT. (dle SLDB2021). Jako fosilní zdroje jsou uvažovány uhlí, koks, uhelné brikety, LTO a nafta a zemní plyn, tedy kategorie, které budou zasaženy zavedením EU ETS2.
- Průměrná teplota na území obce dle normálu teplot v období (1991-2020) (dle ČHMÚ).
- Podíl samoživitelů na obyvatelstvu (dle SLDB2021). Počet samoživitelů na celkovém počtu obyvatel (SLDB2021).
- Podíl nepracujících důchodců (dle SLDB2021). Podíl nepracujících důchodců na celkovém počtu obyvatel v obci (SLDB2021).

Index sociálního vyloučení (ISV)

– certifikovaná metodika, ve které jsou zahrnuty následující faktory:

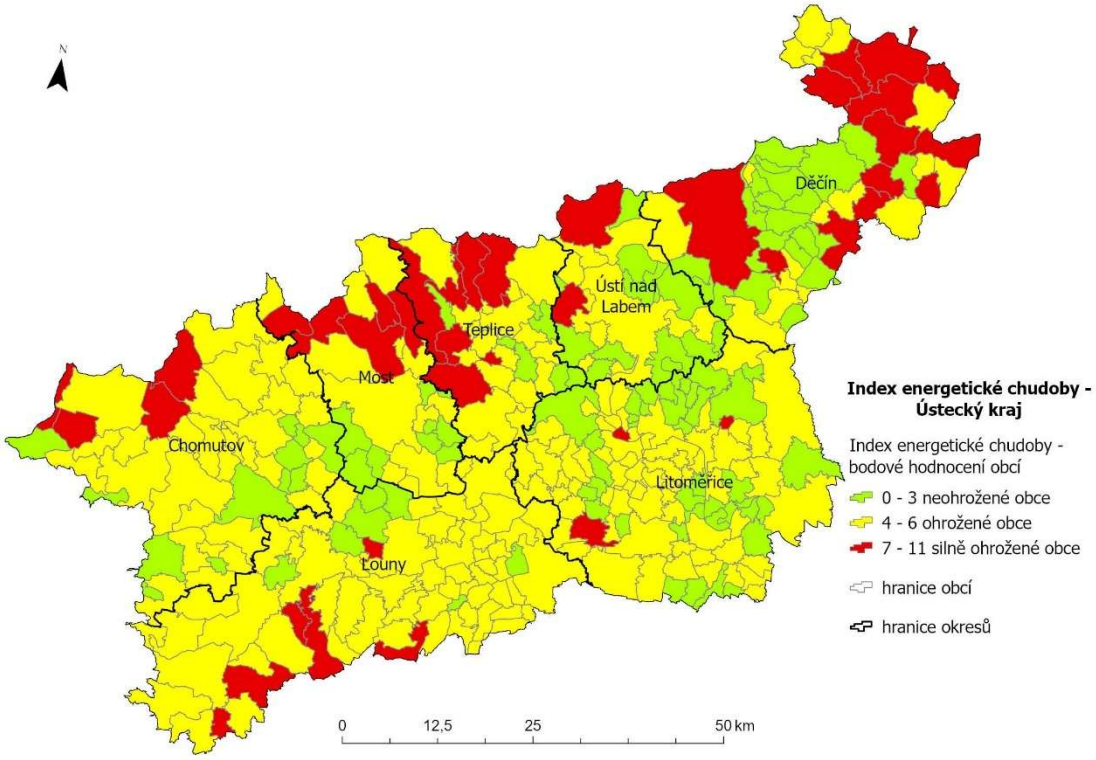
1) Příjemci příspěvku na živobytí (zdroj dat: MPSV). Příjemcem příspěvku na živobytí (PnŽ) se může stát domácnost, jíž zůstává na život méně než částka živobytí (součet životního minima členů domácnosti), která vyčerpala jiné možnosti pro zvýšení příjmů a prokazuje snahu o zvýšení příjmu vlastní prací.
2) Příjemci příspěvku na bydlení (zdroj dat: MPSV). Příjemcem příspěvku na bydlení (PnB) se může stát domácnost, která vydává víc než 30 % (v Praze 35 %) příjmu na pokrytí nákladů na bydlení.

3) Osoby v exekuci (zdroj dat: Exekutorská komora ČR). Osoba, proti níž je vedeno jedno či více exekučních řízení.
4) Dlouhodobě nezaměstnané osoby (zdroj dat: Úřad práce ČR). Osoba potenciálně ekonomicky aktivní ve věku 15–64 let je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce déle než 6 měsíců.
5) Předčasné odchody ze systému vzdělávání – běžné třídy (zdroj dat: MŠMT). Osoba (žák) ukončuje povinnou školní docházku v systému základního vzdělávání v 7. nebo 8. ročníku, a to v důsledku jednoho nebo dvou propadnutí. Indikátor se vztahuje pouze k běžným třídám, tzn., že nejsou zahrnuty osoby (žáci) předčasně ukončující povinnou školní docházku ve speciálních třídách nebo na víceletých gymnáziích. [*18]

Všem faktorům je přiřazeno určité bodové hodnocení dle zvolených kategorií, resp. při překročení zvolené mezní hodnoty.

jev	kategorie	bodové hodnocení
fosilní paliva	20 - 40% včetně	1
	40 - 60% včetně	2
	více než 60%	3
průměrná teplota	7,5 - 8°C včetně	1
	7 - 7,5°C včetně	2
	6 - 7°C včetně	3
ISV	0-1	0
	2-7	1
	8-11	2
	12 a více	3
samoživitelé	více než 3%	1
nepracující důchodci	více než 25%	1
bytový fond	60 - 70% včetně	1
	70 - 80% včetně	2
	více než 80%	3

Tabulka 11.: Bodové hodnocení Indexu energetické chudoby. Zdroj: ECUK

Obrázek 4.: Index energetické chudoby dle jednotlivých kategorií. Zdroj: ECUK

KAPITOLA 8: DOPRAVNÍ CHUDOBA V KRAJI V KONTEXTU ČESKÉ REPUBLIKY

Sektor dopravy se v roce 2021 podílel 16,1 % emisí skleníkových plynů na celkovém počtu vyprodukovaných emisí v České republice. Z toho 9,4 % tvoří jen automobilová doprava. Proto se v rámci dekarbonizace, ke které se Česká republika zavázala, zaměří pozornost i k tomuto sektoru. *[13] Jedním z regulačních mechanismů, který se chystá na rok 2027 je rozšíření již stávajícího systému emisních povolenek (EU ETS) o nový systém EU ETS 2, ten bude také zaměřen na snižování osobních emisí skleníkových plynů v sektoru dopravy. Po zavedení emisních povolenek by počet domácností zasažených dopravní chudobou mohl výrazně stoupnout. Tyto domácnosti by díky vyšším nákladům na dopravu mohly přijít o možnost se moci řádně dopravit například do/ze škol, zaměstnání a také za nákupy či k lékaři, a tím by musely významně omezit nezbytné cesty k uspokojení primárních socioekonomických potřeb. Všeobecná chudoba úzce souvisí s energetickou chudobou a potažmo i s chudobou dopravní. Nesmíme však opomenout, že do dopravní chudoby se mohou dostat i domácnosti v čele s ekonomicky aktivní osobou. Důvodů se nabízí hned několik, a to například fakt, že se zvyšujícími se náklady na dopravu může být pro mnoho domácností těžší své potřeby uspokojit v dostatečně potřebné míře, dále pak svou roli může sehrát v odlehlých lokalitách nedostupnost veřejné dopravy (VD) nebo její omezenost.

Ústecký kraj pod lupou

Příběhy z praxe:

„Jeden pán chodí každý den do práce pěšky z Duchcova do Teplic. Nemá peníze na jízdenku.“

V České republice téměř polovina občanů musí vyjíždět do škol nebo zaměstnání. V Ústeckém kraji se do škol či zaměstnání dopravuje 44 % osob. Pro svou nezbytnou cestu krajané nejčastěji volí osobní automobil, a to až v polovině případů. Meziměstskou autobusovou dopravu využívá jen 8 % lidí a vlakem se dopravuje jen 4 % dojíždějících.

Pro popis stávající situace byla uplatněna data ze Sčítání lidu 2021 o dojížďkách do škol a zaměstnání. Vzhledem k velkému počtu nezjištěných dat, která nebyla kompletně respondentem popsána (více jak 5 %), zde není provedena podrobnější analýza, která by pomohla přesněji pochopit stávající situaci a lépe vydefinovat lokality ohrožené dopravní

chudobou. Podrobnější informace o hodnocení dojížďky do zaměstnání a škol lze najít ve studii zpracované v roce 2021 odborem dopravy a silničního hospodářství Krajského úřadu Ústeckého kraje, kde při analýzách zohledňují zatížení chybou.

Kategorie dopravy	Druh dopravního prostředku
Soukromá doprava	osobní automobil (aktivní řidič, spolujezdec)
	motocykl
Veřejná doprava	městská hromadná doprava
	autobus
	vlak

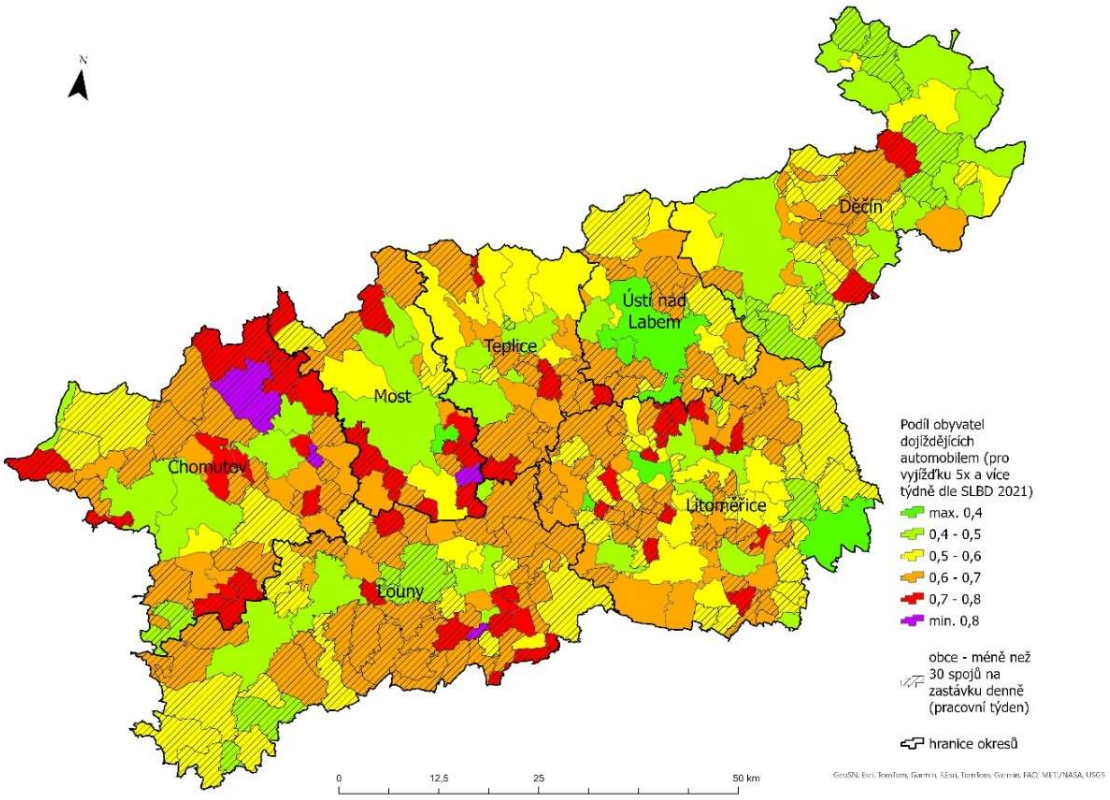
Tabulka 12.: Souhrn druhů dopravních prostředků do jednotlivých kategorií. Zdroj: ECUK

Hodnoty vyjíždějících do škol/zaměstnání ze Sčítání lidu 2021 pro Ústecký kraj ukazují, že celkový počet vyjíždějících, kteří se dopravují do zaměstnání/škol dosahuje hodnoty 354 958 osob, z toho až 70 % osob míří do zaměstnání. Dle kategorizace z tab.3. lze zjistit, že volba dopravního prostředku se liší i na základě typu cíle cesty. Pro cesty do zaměstnání je dominantním dopravním prostředkem osobní automobil, a to v 64 % případů, zatímco studenti se nejčastěji dopravují jiným způsobem dopravy, který zahrnuje například chůzi, kolo, koloběžku atd.

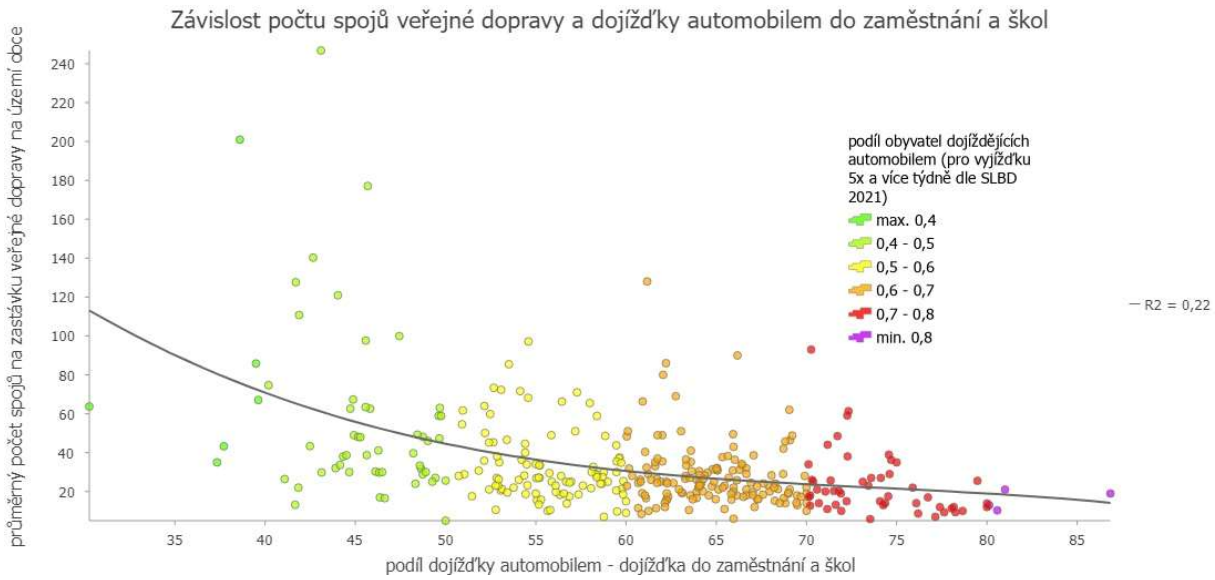
Druh dopravního prostředku	Počet vyjížděk do zaměstnání	Počet vyjížděk do škol	Celkem
Soukromá automobilová doprava (řidič + spolujezdec)	158 560	13 103	171 663
Veřejná autobusová doprava	37 091	23 382	60 473
Vlak	7240	6 877	14 117
Jiný druh přepravy nebo nezjištěná data	44 878	63 827	108 705

Tabulka 13.: Počty vyjíždějících v ÚK dle jednotlivých kategorií. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Analýza dat jednoznačně vykazuje souvislost mezi počtem spojů a volbou dopravního prostředku, který nejčastěji vyjíždějící do škol a zaměstnání volí. Na obrázku 4. je vyobrazena závislostní situace, která ukazuje, že v obcích, které svým občanům nabízí méně než 30 spojů denně v průměrný všední den, její obyvatelé jsou častěji nuceni využívat pro svou socioekonomickou cestu automobil. V místech, kde je počet spojů nad 30, lidé méně často volí automobil a spíše využijí veřejný druh dopravy.

Obrázek 5.: Závislost počtu automobilových vyjížděk na počtu spojů. Zdroj: SLBD 21, DCÚK, vypracoval ECUK

Obrázek 6.: Závislost počtu spojů veřejné dopravy a dojížďky automobilem do zaměstnání a škol.

Zdroj: SLBD 21, DCÚK, vypracoval ECUK

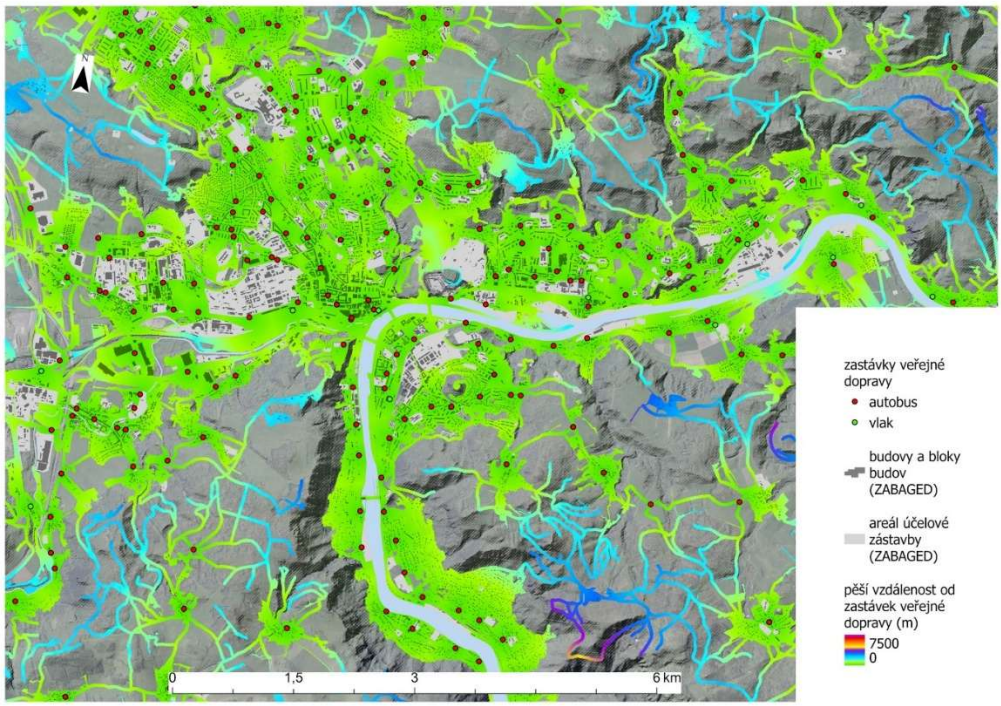
Pro určení lokalit, které budou dotčeny uvažovanými změnami, byly získány data o umístění zastávek (a stanic) veřejné dopravy (vlak i autobus) a četnosti spojení. Konkrétní linky a jednotlivé časy nebyly řešeny. Data byla obstarána pro běžný týden, který v sobě nezahrnuje státní svátky a prázdniny školních dětí. Jedná se o týden 2.- 8. 12. 2024. Data byla získána pro Ústecký kraj. Četnost spojení na jednotlivých zastávkách pak byla určena pro pracovní den (průměr hodnot od pondělí do pátku) a pro víkend (průměr z víkendových hodnot). Následně byla zpracována analýza pěší vzdálenosti od zastávek veřejné dopravy.

Analýza byla provedena na základě těchto dat:

- Hranice správních území jednotlivých obcí
- Hranice vyšších územně samosprávných celků – krajů
- Hranice základních sídelních jednotek
- Data ZABAGED – veškeré komunikace, mosty a lávky, areály účelové zástavby, dobývací prostory, elektrárny, letiště, budovy a bloky budov, vodní plochy, lesní půda – lesy
- Data z veřejného registru půdy – LPIS, půdní bloky (MZe)
- Umístění zastávek veřejné dopravy a informace o četnosti spojení (DCÚK), rozlišeno pro vlak, autobus a MHD

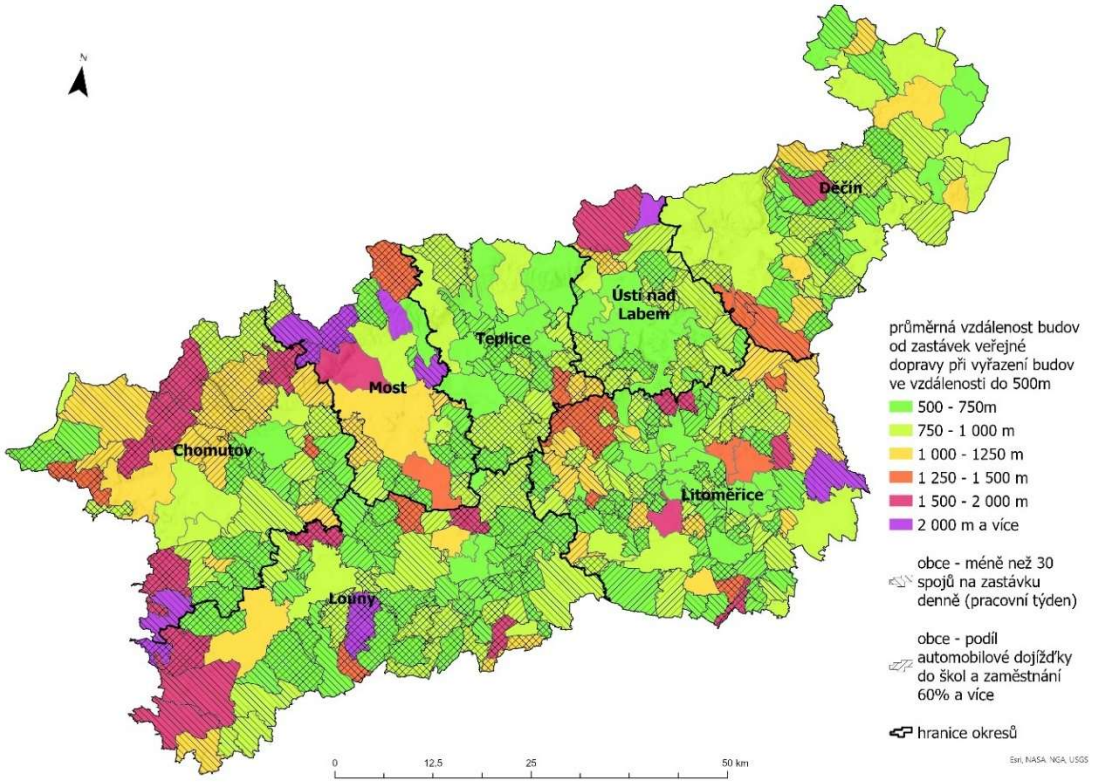
Z dat od DCÚK byla vytvořena bodová vrstva zastávek veřejné dopravy, v atributové tabulce byly určeny průměrné hodnoty četnosti odjezdů pro pracovní týden a víkend. Data umístění zastávek slouží pro analýzu pěší vzdálenosti. Zde bylo nutné vypracovat vrstvu bariér, tedy míst, která neumožňují pěší pohyb. Zde byly sjednoceny plochy areálů účelové zástavby, dobývací prostory, areály elektráren, letiště, vodní plochy, lesů a půdních bloků. Přičemž z půdních bloků a lesních ploch byly odstraněny plochy všech komunikací (včetně cest), pro zvolený nástroj analýzy byly vyříznuty komunikace s bufferem (okolím) 20 m od linie oboustranně. Z vodních ploch byly stejným způsobem vyříznuty plochy mostů a lávek, aby v místě mostů a lávek vodní plocha (tj. včetně širších a takto editovaných toků) nepředstavovala bariéru. Dálnice a silnice pro motorová vozidla byla obdobně přerušena v místě křížení s ostatními komunikacemi, kde je pěší pohyb možný. Následně byla výše uvedená data sloučena do polygonů, které představují bariéry pro analýzu pěší vzdálenosti. K analýze byl využit nástroj Euclidean distance (ArcGIS Pro).

Cílem nástroje je pro každou buňku určit vzdálenost k nejbližšímu zdroji (zastávky) při zohlednění nadefinovaných překážek – bariér. Jde o rastrovou analýzu. Následně bylo možné s využitím dalších nástrojů určit pěší vzdálenost pro všechny objekty budov a bloků budov (ZABAGED) a rovněž průměrné hodnoty vzdáleností budov od zastávek veřejné dopravy pro vybrané územní jednotky. Takto je možné vybrat oblasti se zhoršenou pěší dostupností, resp. oblasti vyhovující zadaným kritériím. Na těchto datech budou provedeny výběry lokalit ohrožených zavedením EU ETS2.

Obrázek 7.: Průměrná vzdálenost budov od zastávek veřejné dopravy při vyřazení budov ve vzdálenosti do 500 m. Zdroj: SLDB 21, DCÚK, vypracoval ECUK.

Průměrná vzdálenost budov od zastávek veřejné dopravy představuje jedno z možných využití výše popsané analýzy. Z analýzy byly vyřazeny budovy ve vzdálenosti do 500 m, aby lépe prezentovala oblasti, kde může být vzdálenost od zastávek limitujícím faktorem využití veřejné dopravy.

Obrázek 8.: Průměrná vzdálenost budov od zastávek veřejné dopravy při vyřazení budov ve vzdálenosti do 500 m. Zdroj: SLDB 21, DCÚK, vypracoval ECUK.

V mapě vzdálenosti budov od zastávek veřejné dopravy jsou šrafami zvýrazněny obce, kde je menší množství spojů a také obce s vyšším podílem automobilové dopravy. Tyto obce mohou být zdražením paliv automobilové dopravy zasaženy výrazněji než ostatní.

KAPITOLA 9: STRATEGIE KE ZMÍRNĚNÍ ENERGETICKÉ CHUDOBY

Pro účely zmírnění dopadů energetické chudoby ve vytipovaných lokalitách v Ústeckém kraji je níže uvedena strategie, která si klade za cíl co nejefektivněji pomoci zasaženým domácnostem. Navrhovaná strategie pro jednotlivé ohrožené skupiny obyvatel obsahuje návrh opatření, časový horizont, možné aktéry, komunikační kanály atd. včetně předpokládaných pozitivních, ale i negativních dopadů, které by z jednotlivých kroků mohly vyvstávat. Strategie opatření ke zmírnění energetické chudoby je zde navržena tak, aby je bylo možné s malými úpravami aplikovat na menší, ale i větší obce v řešeném území.

9.1 Krátkodobá opatření ke zmírnění energetické chudoby

Krátkodobé strategie se zaměřují na okamžité zmírnění dopadů skokového navýšení cen energií, které mohou ohrožené domácnosti finančně deprimovat, aniž by řešila příčiny problému. Tyto strategie mají za cíl poskytnout rychlou a cílenou pomoc, aby domácnosti zvládly překlenout období zvýšených nákladů nebo nečekaných výdajů za energie. Zahrnují například sociální tarify, přímé finanční příspěvky na energie, jednorázové dávky, bezplatné poradenství a opatření proti odpojení energií.

Mezi výhody krátkodobé strategie například patří rychlá dostupnost a snadná alokace prostředků, možnost rychle reagovat na změny ve vývoji cen energií s okamžitým efektem. Největšími nevýhodami v této strategii naopak jsou nízký dopad na efektivní změnu a riziko závislosti, spoléhání se na tento typ pomoci, což může vést ke snížení motivace provést energeticky úsporná opatření, která povedou k dlouhodobému efektu.

Strategie:	Krátkodobá
Komunikační kanály:	OHROŽENÉ DOMÁCNOSTI – VŠEOBECNĚ
Návrh opatření:	Jednorázová finanční pomoc
Popis:	Poskytnutí jednorázové finanční pomoci v případě hrozby odpojení od energií z důvodu náhlého navýšení cen. Po doložení platební morálky žadatele.
Aktéři:	Stát – MPSV, Ústecký kraj, ÚP
Komunikační kanály:	Edukace klientů sociálními pracovnicemi na ÚP
	Webové stránky a sociální sítě obce, ÚP, neziskových organizací
Návrh opatření:	Cílené poradenství a asistence s dávkami
Popis:	Administrativní pomoc s vyřizováním příspěvku na bydlení, doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci, včetně asistence při komunikaci s úřady a dodavateli energií.

Aktéři:	ÚP, neziskové organizace, energetičtí poradci
Komunikační kanály:	Webové stránky a sociální sítě obce, ÚP, neziskových organizací, letáčky
Návrh opatření:	Workshopy pro občany
Popis:	Edukace v oblasti energeticky úsporných opatření. Zaměřené na orientaci ve výpisu vyúčtování, možnosti tarifů, využití úsporných spotřebičů a jaké drobnosti, které zvládneme bez větší investice, nám pomohou snížit spotřebu energií.
Aktéři:	Energetičtí poradci, obec
Komunikační kanály:	Webové stránky, sociální sítě, místní rozhlas, informační aplikace obce, obecní noviny, letáky

Strategie:	Krátkodobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI NEPRACUJÍCÍCH DŮCHODCŮ
Návrh opatření:	Úsporný tarif pro obyvatele pobírající důchod
Popis:	Sleva na tarify energií pro seniory nad 65 let, kteří žijí osamoceně nebo pro osamocené invalidní důchodce, kteří souběžně nepracují, po předložení potvrzení od ČSSZ.
Aktéři:	Dodavatelé energií, Česká správa sociálního zabezpečení, obce, stát
Komunikační kanály:	Letáky, webové stránky
Návrh opatření:	Terénní energetické poradenství
Popis:	Návštěvy v domácnostech seniorů s cílem poradit, jak okamžitě snížit spotřebu a pomoci s odečty měřidel, tarify, vyplněním žádostí a komunikací s dodavateli. Tato skupina obyvatel je často méně mobilní, má zhoršenou dostupnost k informacím a také se stydí (bojí) říci o pomoc.
Aktéři:	Energetičtí poradci, obec
Komunikační kanály:	Letáky, místní noviny, obecní rozhlas

Ústecký kraj pod lupou

Příběhy z praxe:

„Převážně senioři, se bojí/stydí říct o pomoc, celý život pracovali vše řádně platili a najednou jim spadl příjem nebo se zvýšily náklady a oni teď nejsou schopni to uplatit. Raději pak vytápí jen jednu místnost, než aby si řekli o pomoc.“

Strategie:	Krátkodobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI V PAMÁTKOVÝCH ZÓNÁCH
Návrh opatření:	Spuštění dotačního programu "Úspory bez bourání"
Popis:	Zajištění přístupu k dotacím typu Nová Zelená Úsporám Light, která by umožňovala dosáhnout na ni i s menšími úspornými opatřeními, které by nezasahovaly do památkové hodnoty budov, například seřízení oken, instalace úsporných spotřebičů, izolační folie, termostatické ventily atd. Poskytování odborné konzultace, jak realizovat úspory bez narušení památkové budovy a asistence při podání žádosti.
Aktéři:	Energetičtí poradci, stát, Ústecký kraj, obec, Památkový úřad
Komunikační kanály:	Webové stránky a sociální sítě obce, kraje, Energetického centra, letáčky, tisk, webináře, online poradny

Ústecký kraj pod lupou

Příběhy z praxe:

„Jedna sociálně slabá rodina, která vytápěla své obydlí přímotopem, a tím měla velké dluhy na energiích, měla šanci získat dotaci na energeticky úsporná opatření, která by jim pomohla situaci vyřešit, ale narazili jsme na to, že opatření nešla uskutečnit kvůli tomu, že se objekt nacházel v památkové zóně.“

Strategie:	Krátkodobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI V CHLADNÝCH KLIMATICKÝCH REGIONECH
Návrh opatření:	Příspěvek na tuhá paliva
Popis:	Jednorázový příspěvek pro domácnosti vytápějící fosilními palivy v obcích s průměrnou roční teplotou pod 7,5 °C.
Aktéři:	Obce, Ústecký kraj, stát, ÚP
Komunikační kanály:	Informace na webových stránkách obcí a v místních novinách, zprávy rozesílané obyvatelům přes informační aplikaci obce
Návrh opatření:	Příspěvek na vytápění v otopném období
Popis:	Pravidelné měsíční příspěvky pro domácnosti vytápějící fosilními palivy v obcích s průměrnou roční teplotou pod 7,5 °C, které by byly na jednu žádost vyplácené na dané otopné období.
Aktéři:	Obce, Ústecký kraj, stát, ÚP
Komunikační kanály:	Informace na webových stránkách obcí a v místních novinách, zprávy rozesílané obyvatelům přes informační aplikaci obce

Strategie:	Krátkodobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI V SOC. VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH
Návrh opatření:	Terénní sociální práce a aktivní vyhledávání ohrožených
Popis:	Posílení terénních týmů, které by ohroženým domácnostem ve vyloučených lokalitách pomáhaly s prevencí odpojení od energie, s jednoduchými úspornými opatřeními, se smlouvami, žádostmi atd.
Aktéři:	Energetičtí poradci, terénní sociální pracovnice neziskových organizací
Komunikační kanály:	Terénní práce, sdílení pozitivní osobní zkušenosti v komunitě „jedna babka povídala“
Návrh opatření:	Bezplatná výměna žárovek a těsnění oken
Popis:	Distribuce úsporných sad prostřednictvím terénních pracovníků.
Aktéři:	Energetičtí poradci, Člověk v tísni, obec, Agentura pro sociální začleňování
Komunikační kanály:	Terénní práce, sdílení pozitivní osobní zkušenosti v komunitě „jedna babka povídala“

9.2 Střednědobá opatření ke zmírnění energetické chudoby

V boji proti energetické chudobě představují střednědobé strategie soubor opatření, která umožňují domácnostem snížit své energetické výdaje a zvýšit odolnost vůči výkyvům cen energií, přičemž představují most mezi okamžitou pomocí a dlouhodobými systémovými změnami. Typicky se jedná o aktivity realizované v horizontu několika let (obvykle 1–5 let), jejichž cílem je snížit zranitelnost domácností vůči vysokým cenám energií a zlepšit jejich schopnost zvládat energetické náklady bez urgentní pomoci. Mezi klíčové prvky například patří zvyšování energetické účinnosti budov, rozvoj komunitní energetiky, zvyšování energetické gramotnosti, nebo také zajištění dotačních programů a zvýhodněných úvěrů.

Velkými benefity střednědobé strategie může být pak dlouhodobé snižování zranitelnosti domácností vůči cenovým šokům, snížení spotřeby energií a zvýšení energetické gramotnosti. Limitními faktory pak mohou být nutnost větší investice a administrativní zajištění, výsledky opatření se projeví až po delší době od zavedení opatření.

Strategie:	Střednědobá
Cílová skupina:	OHROŽENÉ DOMÁCNOSTI – VŠEOBECNĚ
Návrh opatření:	Vypsání dotačního titulu na nákup materiálu pro energeticky úsporná opatření
Popis:	Vypsání dotačního titulu (Ústecký kraj) na nákup materiálu (obec), který občanům pomůže řešit jednoduchá energeticky úsporná opatření.
Aktéři:	Ústecký kraj, obec

Komunikační kanály:	Webové stránky Ústeckého kraje
Návrh opatření:	Distribuce materiálu pro energeticky úsporná opatření
Popis:	Obce by mohly svým občanům rozdávat materiál pro energeticky úsporná opatření jako je např. samolepící těsnění do dveří nebo oken, izolační fólie na okna, dveřní těsnící polštáře, reflexní folie za radiátory, úsporné sprchovací hlavice, perlátory.
Aktéři:	Obec, Ústecký kraj
Komunikační kanály:	Webové stránky, sociální sítě, místní rozhlas, informační aplikace obce, obecní noviny, letáky
Návrh opatření:	Edukativní brožura – Sejmi svého Energožrouta: Praktický průvodce úsporami
Popis:	Brožura bude sloužit jako praktický a motivační nástroj pro obyvatele obce, který jim s pomocí komiksového padoucha Energožrouta přehledně a srozumitelně pomůže nastavit nejúčinnější způsoby v boji proti plýtvání energiemi. Obsahovat bude jednoduché tipy na úsporu při vytápění, ohřevu vody, používání spotřebičů a osvětlení, návody na drobná technická opatření (například těsnění oken a dveří, instalaci LED žárovek či perlátorů) i přehled možností větších investic a dotačních programů. Brožura bude distribuována v tištěné i elektronické podobě a podpoří aktivní zapojení občanů do energetických úspor, což přispěje ke snižování nákladů domácností a naplnění cílů strategického plánu v oblasti udržitelnosti a ochrany životního prostředí.
Aktéři:	Energetická centrum, energetičtí poradci, obce, místní neziskové organizace, ÚP
Komunikační kanály:	Webové stránky, brožura
Návrh opatření:	Aktivní vyhledávání ohrožených domácností
Popis:	Aktivní oslovování zranitelných skupin, asistence s žádostmi o dotace a poskytování poradenství, tak aby podpora byla skutečně dostupná i pro ty, kteří nemají možnost dostupnosti PC, internetu nebo stupeň vzdělání
Aktéři:	Energetičtí poradci, energetičtí manažeři
Komunikační kanály:	Terénní práce, sdílení pozitivní osobní zkušenosti v komunitě „jedna babka povídala“, budování důvěry
Návrh opatření:	Rozvoj komunitní energetiky – osvěta
Popis:	Vzdělávací programy zaměřené na komunitní energetiku, zapojení zranitelných domácností do energetických komunit.
Aktéři:	Energetická centra, energetičtí poradci, obce, MAS
Komunikační kanály:	Webové stránky, sociální sítě, místní rozhlas, informační aplikace obce, obecní noviny, letáky

Strategie:	Střednědobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI SAMOŽIVITELŮ
Návrh opatření:	Cílené zvýšení příspěvku na bydlení
Popis:	Navýšení příspěvku na bydlení pro samoživitele s dětmi do 15 let. Pro identifikaci cílové skupiny lze využít evidenci sociálních dávek.
Aktéři:	Stát – MPSV, Klub svobodných matek, Člověk v tísni
Komunikační kanály:	SMS – od ÚP s odkazem na formulář žádosti

	Edukace klientů sociálními pracovnicemi na ÚP
	Letáky ve školách a školkách, sociální sítě a webové stránky obce, úřadů, neziskovek
Návrh opatření:	Poskytování bezúročných půjček k dotacím na energeticky úsporná opatření
Popis:	Zajistit, aby samoživitelé mohli čerpat bezúročnou půjčku při čerpání dotace na zateplení, výměnu oken, modernizaci vytápění či modernizaci úsporných spotřebičů, pokud domácnost nemá vlastní úspory, při doložení potvrzení od Úřadu práce.
Aktéři:	Poskytovatelé dotací, bankovní sektor, Energetická centra, Úřad práce
Komunikační kanály:	Webové stránky a sociální sítě obce, kraje, Energetického centra, letáčky na ÚP

Strategie:	Střednědobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI OSAMĚLÝCH NEPRACUJÍCÍCH DŮCHODCŮ
Návrh opatření:	Podpora výměny neefektivních spotřebičů a topení
Popis:	Zajištění dostupnosti a asistence s administrativou při čerpání dotací na výměnu neefektivních topných zdrojů a další úsporná opatření s terénní podporou, aktivním vyhledáváním zranitelných domácností.
Aktéři:	Energetičtí poradci, poskytovatelé dotací
Komunikační kanály:	Letáčky, místní rozhlas, místní noviny, terénní práce, sdílení pozitivní osobní zkušenosti v komunitě „jedna babka povídala“

Strategie:	Střednědobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI V CHLADNÝCH KLIMATICKÝCH REGIONECH
Návrh opatření:	Zvýšené dotace na zateplení a výměnu topení
Popis:	Nastavení vyšší míry podpory na zateplení a výměnu topných systémů v oblastech s vyšší potřebou vytápění, tam kde průměrná roční teplota je pod hranicí 7,5 °C.
Aktéři:	Energetičtí poradci, poskytovatelé dotací
Komunikační kanály:	Webináře, online poradny, webové stránky
Návrh opatření:	Podpora komunitního vytápění
Popis:	Rozvoj obecních kotelen s využitím obnovitelných zdrojů energie například bioplynových stanic na komunální odpad.
Aktéři:	MAS, obce, Ústecký kraj, Energetické centrum, energetičtí poradci
Komunikační kanály:	Webináře, workshopy, kulaté stoly, webové stránky

9.3 Dlouhodobá opatření ke zmírnění energetické chudoby

Pro odstranění základních příčin energetické chudoby a zajištění trvale dostupné, bezpečné a udržitelné energie pro všechny domácnosti slouží dlouhodobé strategie. Tato opatření mají systémový charakter, vyžadují koordinaci napříč sektory a přinášejí výsledky v horizontu několika let až desetiletí. Primárními oblastmi jsou například renovace a výstavba energeticky úsporných budov, rozvoj obnovitelných zdrojů energie a komunitní energetiky, reforma energetické a sociální politiky, modernizace energetické infrastruktury nebo podpora spravedlivé transformace.

Dlouhodobá opatření přináší nejstabilnější efekt v podobě energetické bezpečnosti domácností, které nejsou ohroženy změnami cen energií na trhu, sociální soudržnosti, které nerozevírají nůžky sociálních rozdílů ve společnosti, ale také vedou ke splnění klimatických cílů Zelené dohody a zvyšují odolnost celé společnosti vůči budoucím energetickým krizím.

Strategie:	Dlouhodobá
Cílová skupina:	OHROŽENÉ DOMÁCNOSTI – VŠEOBECNĚ
Návrh opatření:	Systémové zvyšování energetické účinnosti bytového fondu
Popis:	Rozsáhlá renovace budov, prioritně v regionech s vysokým výskytem energetické chudoby, s cílením na zranitelné skupiny. Dále pak prioritizace sociálního bydlení s důrazem na energetickou účinnost nových i rekonstruovaných budov. Zaměření na panelové domy s vysokou energetickou náročností, které v kraji tvoří nemalou část bytového fondu.
Aktéři:	Ústecký kraj, obce, majitelé bytových domů
Návrh opatření:	Podpora využívání lokálních zdrojů
Popis:	Strategie by měla stavět na tom, aby obyvatelé a obce co nejvíce využívali přírodní a materiálové zdroje, které mají přímo ve svém okolí – například dřevo z místních lesů, biomasu, energii ze slunce, větru nebo vody. Podpora by měla směřovat k rozvoji malých lokálních elektráren, kotelen na biomasu, solárních panelů na střechách domů a komunitních projektů, kde by lidé společně vyráběli a sdíleli energii. Důležité je také poskytovat poradenství, finanční pomoc a vzdělávání, aby lidé věděli, jak tyto zdroje efektivně využívat.
Aktéři:	Energetické centrum, Ústecký kraj, obce
Návrh opatření:	Dlouhodobé monitorování a vyhodnocování energetické chudoby
Popis:	Zavedení systému pravidelného monitoringu energetické chudoby, včetně sběru dat, vyhodnocování efektivity opatření a úprav politik na základě aktuálních potřeb.
Aktéři:	Ústecký kraj, Energetické centrum, obce, energetičtí poradci
Návrh opatření:	Zavedení sociálních tarifů a úpravy příspěvků na bydlení pro kompenzaci energetických nákladů

Popis:	Zavedení slev na energie a dlouhodobých sociálních tarifů pro ohrožené skupiny, aby měly trvale nižší ceny energií bez nutnosti složité administrace, ale vždy po předložení nezbytných potvrzeních od ÚP, ČSSZ.
Aktéři:	ÚP, ČSSZ, Ústecký kraj, obec, dodavatelé energií

Strategie:	Dlouhodobá
Cílová skupina:	DOMÁCNOSTI V PAMÁTKOVÝCH ZÓNÁCH
Návrh opatření:	Inovace technologií pro šetrné energetické renovace
Popis:	Financování a rozvoj vývoje inovativních technických řešení pro šetrné úsporné opatření, které by byly v souladu se zachováním památkového statusu budovy.
Aktéři:	Památkový ústav, akademická sféra, soukromý sektor
Komunikační kanály:	Webové stránky, webináře, kulaté stoly

Ústecký kraj pod lupou

Jaká opatření by mohla pomoci v rámci zmírnění dopadů zvyšujících cen energie a zavedení EU ETS2?

- Po valorizaci důchodů, nesnižovat příspěvek na bydlení
- Osvěta v rámci energetických úspor
- Pomoci sociálně slabším domácnostem s finančně nenáročnými úspornými opatřeními
- Zvýšit hodnotu normativních nákladů na bydlení v lokalitách chladnějších klimatických regionů, protože díky chladnějším podmínkám mají vyšší náklady na energie
- Zajistit, aby pronajímatel bytové jednotky měl povinnost provést energeticky úsporná opatření
- V mnoha případech mají lidé velké dluhy na energiích způsobeny malými zálohami, nastavit povinnost vyšších záloh, aby mohl být vyplacen příspěvek na bydlení
- Zastropovat nájemné podle lokalit, aby se zamezilo obchodu s chudobou, která v ÚK je velmi častým jevem
- Podpora dopravy do škol a zaměstnání. Například zavedení bezplatných školních autobusů z odlehlejších lokalit.
- Nastavit systém, kde by 5 let byla podpora domácností na možnost vyrovnání se s energetickou transformací

KAPITOLA 10: ZÁVĚR

KAPITOLA 11: CITOVANÁ LITERATURA

1. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2024. *Úvodní setkání tematické pracovní skupiny Sociálního klimatického fondu k budovám*. Online. Sociální klimatický fond. 27.11.2024. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/socialni_klimaticky_fond. [cit. 2025-02-28].
2. STŘEDISKO PRO EFEKTIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ ENERGIE, O.P.S., 12.2016. *Opatření proti energetické chudobě v ČR*. Online. MPO EFEKT. MPO Efekt. Dostupné z: https://www.mpo-efekt.cz/upload/7799f3fd595eeee1fa66875530f33e8a/energeticka-chudoba-v12.pdf. [cit. 2025-02-28].
3. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 6.2024. *Energetická chudoba v roce 2023*. Online. Sociální bydlení. Dostupné z: https://socialnibydleni.mpsv.cz/download/dokumenty/124-ech_2023_dpi250-2.pdf. [cit. 2025-02-28].
4. EUROPEAN PARLIAMENT, 2022. *Understanding transport poverty*. Online. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/738181/EPRS_ATA(2022)738181_EN.pdf. [cit. 2025-02-28].
5. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2024. *EU ETS2*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/eu_ets2. [cit. 2025-02-28].
6. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2024. *EU ETS2 – emisní obchodování pro budovy, silniční dopravu a další sektory*. Online. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 22.4.2024. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/eu_ets2. [cit. 2025-02-28].
7. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, c2008–2023. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol. [cit. 2025-02-28].
8. STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *O Modernizačním fondu*. Online. Dostupné z: https://www.sfzp.cz/prohlaseni-o-pristupnosti/. [cit. 2025-02-28].
9. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, c2008. *Sociálně klimatický fond*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/socialni_klimaticky_fond. [cit. 2025-02-28].
10. STEM, 2023. *Dopravní chudoba v České republice – situační analýza*. Online. STEM. Dostupné z: https://www.stem.cz/wp-content/uploads/2024/07/STEM_Dopravni-chudoba-analyza-1.pdf. [cit. 2025-02-28].

11. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2025. *Zaměstnanost a nezaměstnanost (VŠPS)*. Online. 03. 01. 2025. Dostupné z: https://csu.gov.cz/zamestnanost-a-nezamestnanost-vsps?pocet=10&start=0&1_pocet=10&1_start=0&pouzeVydane=true&skupiny=43&vlastnostiVystupu=15,01&razeni=-datumVydani&1_pouzeVydane=true&1_skupiny=43&1_vlastnostiVystupu=12&1_razeni=-datumVydani. [cit. 2025-02-28].
12. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika kraje*. Online. Dostupné z: https://csu.gov.cz/ulk/charakteristika_kraje. [cit. 2025-02-28].
13. FAKTA O KLIMATU, c2024. *Emise skleníkových plynů*. Online. Dostupné z: https://faktaoklimatu.cz/temata/emise. [cit. 2025-02-28].
14. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní charakteristika: Postavení kraje v České Republice vybraných ukazatelích v roce 2023*.Online. Dostupné z: https://csu.gov.cz/produkty/kraje-ceske-republiky-2023 . [cit. 2025-03-25].
15. CRIF, 2025. *V roce 2024 bylo v České republice vyhlášeno 13 751 osobních bankrotů, meziročně o 7 % více.* Online. Dostupné z: https://www.informaceofirmach.cz/crif-v-roce-2024-bylo-v-ceske-republice-vyhlaseno-13-751-osobnich-bankrotu-mezirocne-o-7-vice/. [cit. 2025-03-26].
16. EUDA, 2025. Wastewater analysis and drugs. Online. Dostupné z: https://www.euda.europa.eu/publications/html/pods/waste-water-analysis_en. [cit. 2025-04-03].
17. ČESKY STATISTICKÝ ÚŘAD. Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle typu hospodařící domácnosti, počtu závislých dětí a podle ekonomické aktivity rodiče a dalších osob v hospodařící domácnosti. Online. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=34643&pvo=SLD21SP043dx&str=v213. [cit. 2025-07-03].
18. MATOUŠEK. J., 2020. Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území. Agentura pro sociální vyloučení. Online. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/metodika-pro-posouzeni-miry-a-rozsahu-socialniho-vylouceni-v-uzemi/ . [cit. 2025-15-03].
19. KLUSÁČEK J. a kol., 2021. Energetická chudoba a její řešení. Ostravská univerzita, Hnutí Duha, Platforma pro sociální bydlení, Za bydlení. Online. Dostupné z: https://dokumenty.osu.cz/fss/publikace/energeticka-chudoba-a-jeji-reseni.pdf . [cit. 2025-17-03].

KAPITOLA 12: SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK

Graf 1.: Průměrná roční teplota ČR versus ÚK za období 1994-2024. Zdroj: ČHMÚ, vypracoval ECUK

Obrázek 1.: Průměrné teploty v rámci katastrálních území v Ústeckém kraji. Zdroj: ČHMÚ, vypracoval ECUK

Obrázek 2.: Podíl fosilních paliv podle hlavního zdroje energie pro domácnost, vyjma CZT. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Obrázek 3.: Podíl vytápění uhlím a uhelnými produkty podle hlavního zdroje energie pro domácnost, vyjma CZT. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Obrázek 4.: Index energetické chudoby dle jednotlivých kategorií. Zdroj: ECUK

Obrázek 5.: Závislost počtu automobilových vyjížděk na počtu spojů. Zdroj: SLBD 21, DCÚK, vypracoval ECUK

Obrázek 6.: Závislost počtu spojů veřejné dopravy a dojížďky automobilem do zaměstnání a škol. Zdroj: SLBD 21, DCÚK, vypracoval ECUK

Obrázek 7,8.: Průměrná vzdálenost budov od zastávek veřejné dopravy při vyřazení budov ve vzdálenosti do 500 m. Zdroj: SLDB 21, DCÚK, vypracoval ECUK.

Tabulka 1.: Počty osob, domácností a obcí v chladných klimatických podmínkách na území Ústeckého kraje. Zdroj: ČHMÚ, vypracoval ECUK

Tabulka 2.: Hlavní zdroj energie pro domácnosti v ÚK napříč obcemi. Zdroj: SLDB 21, vypracoval ECUK

Tabulka 3.: Počet obyvateli v Ústeckém kraji dle věkové kategorie pro rok 2023. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Tabulka 4.: Porovnání stupně vzdělanosti obyvatel ČR a Ústeckého kraje. Zdroj: SLDB 2021

Tabulka 5.: Obecná míra nezaměstnanosti dle krajů pro rok 2023. Zdroj: ČSÚ

Tabulka 6.: Počet domácností samoživitelů v jednotlivých ORP v ÚK v roce 2023. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Tabulka 7.: Počet domácností v nájemním bydlení v jednotlivých OKR v ÚK v roce 2023. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

Tabulka 8.: Procentuální podíl bytového fondu s datem výstavby před rokem 1980. Zdroj: SLDB 2021, vypracoval ECUK

Tabulka 9.: Počet exekucí v roce 2024. Zdroj: Exekutorská komora ČR

Tabulka 10.: Průměrný počet exekucí na osobu v roce 2024 v porovnání s umístěním v Indexu prosperity regionů. Zdroj: Exekutorská komora ČR, DFMG

Tabulka 11.: Bodové hodnocení Indexu energetické chudoby. Zdroj: ECUK

Tabulka 12.: Souhrn druhů dopravních prostředků do jednotlivých kategorií. Zdroj: ECUK

Tabulka 13.: Počty vyjíždějících v ÚK dle jednotlivých kategorií. Zdroj: ČSÚ, vypracoval ECUK

KAPITOLA 13: SEZNAM PŘÍLOH

Tabulka 1.1.: Počet obyvateli dle krajů pro rok 2023. Zdroj: ČSÚ

Tabulka 1.2.: Počet domácností s průměrnou teplotou do 7,5 °C. Zdroj: ECUK, ČHMÚ, ČSÚ

Tabulka 1.3.: Počet vyjíždějících do škol/zaměstnání dle druhu dopravního prostředku. Zdroj: Sčítání lidu 2021

Tabulka 1.4. a 1.5.: Vzdělanost v ČR, v ÚK a jednotlivých ORP v ÚK. Zdroj: SLDB 2021

Tabulka 1.6.: Silně ohrožené obce dle Indexu energetické chudoby. Zdroj: SLDB21, vypracoval ECUK

Tabulka 1.7.: Procentuální podíl nepracujících důchodců na počet obyvatel v obci. Zdroj. SLBD 2021, vypracoval ECUK

Graf 2.1.: Každý x-tý obyvatel ÚK má exekuci. Zdroj: Exekutorská komora ČR

KAPITOLA 14: PŘÍLOHY

Stát, kraj	Počet obyvatel
Česká republika	10 900 555
Hlavní město Praha	1 384 732
Středočeský kraj	1 455 940
Jihočeský kraj	654 505
Plzeňský kraj	613 374
Karlovarský kraj	295 077
Ústecký kraj	811 169
Liberecký kraj	450 728
Královéhradecký kraj	556 949
Pardubický kraj	530 560
Kraj Vysočina	517 960
Jihomoravský kraj	1 226 749
Olomoucký kraj	632 864
Zlínský kraj	580 744
Moravskoslezský kraj	1 189 204

Tabulka 3.1.: Počet obyvatel dle krajů pro rok 2023. Zdroj: ČS

Název	Počet obyvatel	Počet domácností
Rudolice v Horách	14	nezjištěno
Bečov	1386	659
Vejprty	2776	1230
Dlouhá Louka	24	nezjištěno
Sobětice u Výsluní	15	nezjištěno
Cínovec	120	nezjištěno
Křimov	427	186
Mikulovice v Krušných horách	101	nezjištěno
Nová Ves v Horách	482	189
Horní Halže	12	nezjištěno
Svahová I	23	nezjištěno
Vykmanov u Měděnce	13	nezjištěno
Orasín	81	nezjištěno
Kovářská	972	452
Pyšná	73	nezjištěno
Klíny II	185	78

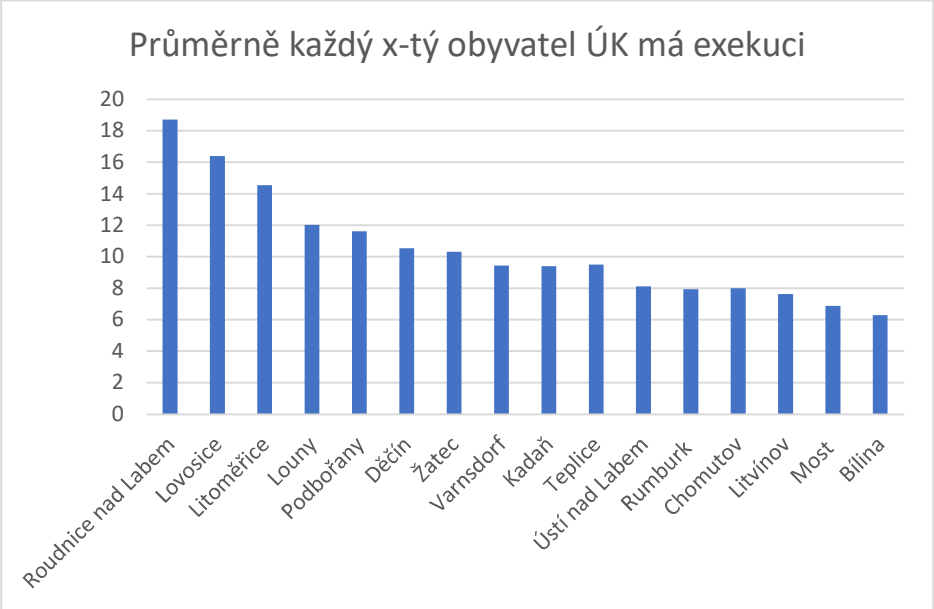
Název	Počet obyvatel	Počet domácností
Loučná u Lomu	872	nezjištěno
Lesná v Krušných horách	1	nezjištěno
Mikulov v Krušných horách	219	nezjištěno
Rašov u Litvínova	31	nezjištěno
Kryštofovy Hamry	160	110
Výsluní	286	130
Loučná pod Klínovcem	198	55
Hora Svaté Kateřiny	460	189
Meziboří u Litvínova	4587	2314
Malý Háj	9	nezjištěno
Krásný Les v Krušných horách	147	nezjištěno
Měděnec	145	66
Háj u Loučné pod Klínovcem	53	nezjištěno
Fojtovice u Krupky	54	nezjištěno
Moldava	191	85
Třebíška	10	nezjištěno
Hora Svatého Šebestiána	347	151
Košťany	3238	1515
Svahová	23	nezjištěno
Fláje	15	nezjištěno
Rájov u Perštejna	38	nezjištěno
Telnice	694	302
Radenov	33	nezjištěno
Zákoutí	64	nezjištěno
Volyně u Výsluní	25	nezjištěno
Mníšek v Krušných horách	28	nezjištěno
Kalek	261	110
Nové Město u Mikulova	40	nezjištěno
Nová Ves u Křimova	113	nezjištěno
Mezihoří u Chomutova	49	nezjištěno
Nová Ves u Oseka	24	nezjištěno
Nová Víska u Domašína	8	nezjištěno
Mýtinka	11	nezjištěno
Větrov u Krásného Lesa	6	nezjištěno
České Hamry u Vejprt	39	nezjištěno
Český Jiřetín	103	50
Křížatky	47	nezjištěno
Nebovazy	3	nezjištěno
Petlery	98	nezjištěno
Vysoká u Chomutova	31	nezjištěno
Hrad Osek	60	nezjištěno
Křižanov u Hrobu	140	nezjištěno
Boleboř	345	134

Název	Počet obyvatel	Počet domácností
Domaslavice	181	nezjištěno
Brandov	283	138
Nakléřov	6	nezjištěno
Kunov	93	nezjištěno
Louchov	49	nezjištěno
Rozhled	29	nezjištěno
Domašín u Klášterce nad Ohří	194	79
Blatno u Chomutova	615	256
Hrob	2004	873
Květnov u Chomutova	23	nezjištěno
Falknov	76	nezjištěno
Petrovice u Chabařovic	904	378
Horní Krupka	96	nezjištěno
Tisá	1005	411
Verneřice	1164	526
Hradiště u Vernéřova	30	nezjištěno
Jedlová	4	nezjištěno
Ostrov u Tisé	25	nezjištěno
Kytlické Mlýny	85	nezjištěno
Dolní Falknov	103	nezjištěno
Liboňov	75	nezjištěno
Dubí u Teplic	8071	3434
Mukařov u Úštěku	66	nezjištěno
Lideň	19	nezjištěno
Vysoká Jedle	39	nezjištěno
Čáslav u Verneřic	8	nezjištěno

Tabulka 1.2.: Počet domácností s průměrnou teplotou do 7,5 °C. Zdroj: ECUK, ČHMÚ, ČSÚ

Území	Vyjíždějící celkem	Automobil (řidič + spolujezdec)	MHD	Autobusová doprava	Vlak	Motocykl	Jízdní kolo + pěší	Jiný dopravní prostředek	Nezjištěno
Česká republika	5 073 543	2 233 477	723 078	415 154	205 188	9 099	745 058	18 794	723 695
Hlavní město Praha	660 139	158 283	309 827	7 369	7 275	1 488	77 915	2 815	95 167
Středočeský kraj	713 262	360 004	56 877	64 806	47 930	1 394	80 399	2 614	99 238
Jihočeský kraj	295 359	145 441	19 726	28 253	8 810	592	48 167	1 128	43 242
Plzeňský kraj	284 444	145 470	28 950	21 980	10 894	391	35 651	1 104	40 004
Karlovarský kraj	122 046	62 177	7 450	10 152	3 886	145	17 386	461	20 389
Ústecký kraj	354 958	171 663	33 454	27 019	14 117	406	44 460	1 137	62 702
Liberecký kraj	201 964	93 212	18 197	18 755	6 137	349	32 092	745	32 477
Královéhradecký kraj	251 884	120 063	12 547	24 196	11 359	558	47 160	899	35 062
Pardubický kraj	247 467	114 358	11 803	23 402	14 225	556	48 440	913	33 770
Kraj Vysočina	237 726	119 626	10 102	28 313	7 831	426	39 581	691	30 754
Jihomoravský kraj	588 670	244 090	98 974	53 902	27 584	1 136	84 887	2 321	75 776
Olomoucký kraj	295 320	129 035	19 645	29 491	16 047	502	59 455	1 192	39 953
Zlínský kraj	271 726	126 242	18 622	31 420	9 792	403	47 288	936	37 023
Moravskoslezský kraj	549 020	243 813	76 904	46 096	19 301	753	82 177	1 838	78 138

Tabulka 1.3.: Počet vyjíždějících do škol/zaměstnání dle druhu dopravního prostředku. Zdroj: Sčítání lidu 2021

Graf 4.1.: Každý x-tý obyvatel ÚK má exekuci. Zdroj: Exekutorská komora ČR

Typ vzdělání	ČR	ÚK	Bílina	Chomutov	Kadaň	Most	Litvínov	Teplice	Ústí nad Labem
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	8 832 407	388 793	15 932	65 335	34 955	58 701	29 774	87 317	96 779
bez vzdělání	56 100	4 822	267	804	605	877	466	870	933
základní včetně neukončeného	1 107 860	66 165	3 334	11 389	6 538	10 864	5 212	14 083	14 745
střední vč. vyučení (bez maturity)	2 736 983	128 534	5 982	22 153	12 180	19 307	10 583	29 023	29 306
úplné střední (s maturitou)	2 729 091	109 715	3 516	18 263	9 483	15 590	8 042	25 096	29 725
vyšší odborné vzdělání, konzervatoř	138 588	4792	140	843	416	726	341	1 254	1 072
vysokoškolské	1 552 407	40 600	960	6 292	2 738	5 713	2 648	9 516	12 733
nezjištěno	511 378	34 165	1 733	5 591	2 995	5 624	2 482	7 475	8 265

Tabulka 1.4. a 1.5.: Vzdělanost v ČR, v ÚK a jednotlivých ORP v ÚK. Zdroj: SLDB 2021

Typ vzdělání	Podbořany	Louny	Žatec	Děčín	Varnsdorf	Rumburk	Lovosice	Litoměřice	Roudnice n. Labem
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	13 073	35 522	22 537	61 941	16 015	26 042	22 684	48 516	27 016
bez vzdělání	154	327	321	710	148	516	201	464	131
základní včetně neukončeného	2 556	5 394	3 906	10 054	2 658	4 937	3 433	7 311	3 895
střední vč. vyučení (bez maturity)	5 079	12 232	7 364	21 493	5 802	9 240	8 401	15 776	9 292
úplné střední (s maturitou)	3 270	10 677	6 348	18 261	4 516	6 559	6 697	14 882	8 406
vyšší odborné vzdělání, konzervatoř	128	435	282	574	233	291	272	583	434
vysokoškolské	922	3 917	2 465	5 930	1 160	1 800	2 303	6 264	3 421
nezjištěno	964	2 540	1 851	4 919	1 498	2 699	1 377	3 236	1 437

Tabulka 1.4. a 1.5.: Vzdělanost v ČR, v ÚK a jednotlivých ORP v ÚK. Zdroj: SLDB 2021

Název obce	Body celkem	Počet obyvatel SLDB21
Vejprty	10	2 695
Mikulášovice	9	1 998
Hora Svatého Šebestiána	9	309
Kovářská	9	940
Košťany	9	3 138
Benešov nad Ploučnicí	8	3 540
Česká Kamenice	8	5 095
Krásná Lípa	8	3 382
Staré Křečany	8	1 141
Měcholupy	8	930
Litvínov	8	22 388
Meziboří	8	4 669
Nová Ves v Horách	8	445
Dubí	8	7 560
Osek	8	4 532
Píšťany	7	207
Děčín	7	46 337
Chřibská	7	1 353
Jiříkov	7	3 460
Šluknov	7	5 490
Varnsdorf	7	14 390
Velký Šenov	7	1 889
Libochovice	7	3 391
Domoušice	7	638
Hora Svaté Kateřiny	7	456
Lom	7	3 616
Hostomice	7	1 173
Novosedlice	7	2 054
Chabařovice	7	2 460

Tabulka 1.6.: Silně ohrožené obce dle Indexu energetické chudoby. Zdroj: SLDB21, vypracoval ECUK

Rozmezí	Název obcí	Počet obcí
nad 30 %	Doubice, Janov, Nová Ves, Kytlice, Vinařice, Brodec, Opočno, Žerotín, Vilémov, Křesín, Horní Řepčice, Toužetín, Labská Stráň, Vejprty	14
25 - 29,9 %	Nová Ves v Horách, Úherce, Mašťov, Píšťany, Horní Beřkovice, Kovářská, Vršovice, Petrohrad, Jetřichovice, Mikulášovice, Horní Habartice, Valkeřice, Evaň, Jenčice, Vlastislav, Snědovice, Chotěšov, Slatina, Zubrnice, Libědice, Krásná Lípa, Levín, Raná, Tuchořice, Bystřany, Domoušice, Terezín, Klapý, Chodovlice, Líšťany, Koštice, Jiříkov, Lišany, Libochovice, Česká Kamenice, Chřibská, Hříškov, Staré Křečany, Vroutek, Lovečkovice, Krabčice, Meziboří, Lipová, Homole u Panny, Třebívlice, Kyškovice, Krásný Dvůr, Kozly, Podsedice, Děčany, Benešov nad Ploučnicí, Kalek, Smolnice, Hřivice, Malé Březno, Ročov, Černiv, Úštěk, Františkov nad Ploučnicí, Místo, Kostomlaty pod Řípem, Peruc, Lukov, Český Jiřetín, Drahobuz, Litvínov, Dolní Zálezly, Kostomlaty pod Milešovkou, Travčice, Libořice, Malé Žernoseky, Osek, Chbany, Varnsdorf	74
20 - 24,9 %	Děčín, Blatno, Rochov, Dolní Podluží, Srbská Kamenice, Sulejovice, Velká Bukovina, Brandov, Šluknov, Kryry, Deštnice, Vrbičany, Blšany, Vrutice, Vrbno nad Lesy, Heřmanov, Velemín, Měděnec, Povrly, Arnoltice, Bílina, Lubenec, Křešice, Velký Šenov, Prackovice nad Labem, Mšené-lázně, Černčice, Měrunice, Holedeč, Libochovany, Polepy, Liběšice, Roudnice nad Labem, Keblice, Siřejovice, Dubí, Rybniště, Malá Veleň, Bořislav, Ohníč, Měcholupy, Huntířov, Třebenice, Verneřice, Lobendava, Polerady, Zabrušany, Očihov, Teplice, Nové Dvory, Duchcov, Jílové, Dolní Habartice, Bílence, Libotenice, Želkovice, Chomutov, Chodouny, Kunratice, Štětí, Louny, Chotiněves, Lovosice, Dobkovice, Stebno, Klášterec nad Ohří, Krupka, Žitenice, Velké Březno, Rumburk, Žiželice, Chlumčany, Hostomice, Újezdeček, Třebušín, Hrob, Bechlín, Počedělice, Dobroměřice, Loučná pod Klínovcem, Budyně nad Ohří, Domašín, Libočany, Brzánky, Brzánky, Hora Svaté Kateřiny, Břvany, Dolní Poustevna, Pnětluky, Starý Šachov, Dobrná, Rtyně nad Bílinou, Michalovice, Čížkovice, Lenešice, Žalhostice, Horní Podluží, Ústí nad Labem, Podbořany, Světec, Skršín, Podbořanský Rohozec, Chožov, Vědomice, Panenský Týnec, Doksany, Vilémov, Proboštov, Libouchec, Postoloprty, Vysoká Pec, Blatno, Novosedlice, Žatec, Litoměřice, Martiněves, Sedlec, Černovice, Ctiněves, Zbrašín, Slavětín, Chlumec, Vražkov, Veltěže, Most, Brozany nad Ohří, Veliká Ves, Veselé, Košťany, Telnice, Nepomyšl, Jimlín, Kadaň, Lipno, Dolánky nad Ohří, Vchynice, Chabařovice, Libčeves, Volevčice, Ryjice, Trnovany, Těchlovice, Straškov-Vodochody, Libkovice pod Řípem, Hrobčice, Velké Žernoseky, Jeníkov, Dobříň, Chraberce, Želenice, Březno, Malečov, Liběšice, Pětipsy, Ludvíkovice, Račice, Háj u Duchcova	156

Rozmezí	Název obcí	Počet obcí
10 - 19,9 %	Výškov, Perštejn, Všestudy, Horní Jiřetín, Výsluní, Mlékojedy, Lom, Bohušovice nad Ohří, Radonice, Kryštofovy Hamry, Lahošť, Kámen, Býčkovice, Markvartice, Jiřetín pod Jedlovou, Velemyšleves, Braňany, Řehlovice, Brňany, Ledvice, Přestavlky, Srbice, Růžová, Žabovřesky nad Ohří, Údlice, Černouček, Lkáň, Droužkovice, Ploskovice, Jirkov, Lišnice, Hlinná, Moldava, Bříza, Lužice, Miřejovice, Račiněves, Žim, Oleško, Vrskmaň, Bečov, Hoštka, Čeradice, Malšovice, Kleneč, Boleboř, Chotiměř, Bžany, Lhotka nad Labem, Modlany, Klíny, Mikulov, Merboltice, Otvice, Janská, Habrovany, Hrobce, Černěves, Radovesice, Lukavec, Cítoliby, Trmice, Vrbice, Bitozeves, Nezabylice, Spořice, Staňkovice, Žalany, Obora, Málkov, Přestanov, Louka u Litvínova, Patokryje, Okounov, Židovice, Dlažkovice, Mariánské Radčice, Strupčice, Mnetěš, Obrnice, Blažim, Velké Chvojno, Kladruby, Úpohlavy, Hřensko, Malé Březno, Bynovec, Tašov, Dušníky, Malíč, Korozluky, Račetice, Petrovice, Tisá, Chuderov, Chudoslavice, Zálužice, Havraň, Křimov, Staňkovice, Rokle, Kamýk, Hora Svatého Šebestiána, Blšany u Loun, Nové Sedlo, Pesvice, Hrušovany	107
méně než 9,9 %	Záluží, Všehrdy, Bělušice	3

Tabulka 1.7.: Procentuální podíl nepracujících důchodců na počet obyvatel v obci. Zdroj. SLBD 2021, vypracoval ECUK